

Komposition - som undervisningsområde

Projektrapport

Anders Müller
Jacob Anderskov
Jesper Sveidahl

Rytmask Musikkonservatorium
Januar 2014

Indhold

Forord.....	3
Indledning.....	4
1. Projektets bærende ide.....	4
2. Projektets baggrund.....	4
3. Projektets ide og sigte.....	4
Udviklingsarbejde 2009-11 - Værdigrundlag - Studieordning.....	6
1. Værdigrundlag.....	6
2. Studieordning for KAP – Udvikling og udmøntning.....	9
KAP - Implementering og drift.....	11
1. Udfyldning af den logistiske ramme.....	11
2. De studerendes profil.....	13
3. Faglige kerneområder.....	14
4. Strategier for læringsforløb.....	16
5. Projektuger.....	19
Metoder og erfaringer.....	21
1. Modul 1: Analyse.....	21
2. Modul 2: Instrumentation og klang.....	22
3. Modul 3: Polyfoni.....	22
4. Modul 4: Linjer og flader.....	23
5. Modul 5: Stiløvelser.....	24
6. Modul 6: Arrangement.....	25
7. Modul 7: KAP/KV projekt.....	26
8. Modul 8: KAP valgfag.....	27
9. Strategier – opsummering.....	27
10. Evaluering.....	28
Paradigmatiske eksempler.....	30
1. Referencekomposition.....	30
2. Valgmodulet "Metafor & tekstur" – indhold og opbygning.....	32
3. Tematisk komposition.....	34
Konklusion.....	39
1. Rapportens indhold.....	39
2. Rapportens hovedresultater.....	40
3. Formidling.....	40
Litteratur.....	41
Appendiks 1.....	42
1. Center for komposition og sangskrivning - Noter - Vallekilde aug.2009.....	42
2. Vision for aktiviteter i kompositionsfeltet – præsentation på P-rådsmøde d.23/11/2009.....	43
3. Værdigrundlag – udkast 18.jan.2010.....	44

4. Indhold-arbejdsform-KOMP-ARR-PROD - Ideer seminar aug.2010	45
5. Personalseminaret, mandag den 16. august 2010.....	47
6. Plan for Kompositionsprojekt uge 50, 2012 – 1.årgang BMus.....	52
Appendiks 2.....	56
1. PP-slides fra præsentationen på RMC d.1.11.2013.....	56
Bilag	60
1. Fagbeskrivelser i studieordninger	60
2. Inverno	64
3. Ud langs stranden.....	66

Forord

Undervisning i komposition inden for den rytmiske musik er et indtil nu ikke særligt velbeskrevet fagligt felt i de forskellige danske musikuddannelser. Med baggrund i vores erfaringer fra undervisning i KAP (Komposition – Arrangement – Produktion) på Rytmask Musikkonservatorium (RMC) 2011-2013 vil vi med denne rapport gerne dele vore erfaringer om læring og undervisning inden for feltet.

Vi har siden efteråret 2011 udgjort det underviserteam, som har varetaget undervisningen i KAP, hvor vi ud over selve undervisningen på adskillige møder, seminarer o.lign. har gjort os en lang række overvejelser om udformningen af en undervisningsform, der under de givne omstændigheder er optimal.

I projektforløbet er projektet ide og dets foreløbige status blevet fremlagt ved Symposium #2 og #3, afholdt af ULU (Udvikling af læringsmiljøer og undervisningsformer for rytmisk musik) hhv. 1.3.2013 og d.1.11.2013 på RMC. Præsentationen fra sidstnævnte dato kan ses i Appendiks 2.

Projektets resultater vil blive tilgængelige på linje med konservatoriets øvrige FoU-projekter under pædagogisk udviklingsvirksomhed, ligesom projektets resultater vil kunne fremlægges af forfatterne i forbindelse med afholdelse af symposier el.lign. på RMC, hvor det kunne være en mulighed at invitere interesserede fra eksterne institutioner (DKDM, MGK, Musikskoler, Højskoler o.lign.).

Vi håber med denne rapport at bidrage til en frugtbar udvikling af diskussionen om form og indhold, metoder og didaktik inden for undervisning i komposition inden for den rytmiske musik.

Januar 2014

Jacob Anderskov
Anders Müller
Jesper Sveidahl

Indledning

1. Projektets bærende ide

Projektets bærende ide er at redegøre for den undervisningsmæssige strategi og praksis inden for undervisning i komposition på Rytmask Musikkonservatorium (RMC) 2011-2013, primært som undervisningen har været praktiseret indenfor faget KAP (Komposition – Arrangement – Produktion). Vi vil dels gerne lægge frem, hvordan vi i lærergruppen i KAP har tilrettelagt undervisningen mht. form og indhold, dels gerne dele opsamlet viden og erfaringer om læring og undervisning inden for feltet.

Undervisning i komposition inden for den rytmiske musik er et indtil nu ikke særligt velbeskrevet fagligt felt i de forskellige danske musikuddannelser. Med denne rapport vil vi forsøge at tage nogle af de første skridt til at klarlægge området og gøre resultatet tilgængeligt for alle interesserede.

2. Projektets baggrund

Undervisningen inden for de tæt forbundne fagområder *komposition* og *arrangement* har mødt en række nye faglige og pædagogiske udfordringer i forbindelse med implementering af ny BA-studieordning på RMC fra 2011.

Mens fagfeltet *arrangement* har været en del af det obligatoriske fagudbud for hovedporteføljen af konservatoriets studerende siden konservatoriets start¹, kom undervisning inden for feltet *komposition* først for alvor ind i diskussionen om det faglige indhold i fagene på RMC i forbindelse med tilblivelsen af resultatkontrakten for RMC 2007-2010, som blev underskrevet juni 2007. Et af de vigtige nye elementer i den var ”øget fokus på samtidsmusik, øget fokus på det skabende”², ligesom RMC blev erklæret for ”uddannelsesinstitution inden for rytmisk samtidsmusik”³.

En diskussion om implementering af undervisning i komposition blev i de følgende år ført ikke blot i relation til beslægtede fag som *arrangement*, men i relation til praktisk taget alle fag, og forskellige former for aktivitet inden for kompositionsfeltet blev i vekslende grad introduceret i en række fag som en del af undervisningspraksis.

I planlægningen frem mod en studiereform for BA fra 2011 kom endnu et tilgrænsende fagfelt i spil: produktion, forstået som de indspilnings- og studiemæssige aspekter af skabelsen af musik. *Komposition*, *arrangement* og *produktion* blev i studieordningen samlet i faget KAP, idet aktivitetsfeltet udbredtes til ”en lang række forskellige aspekter af at sammensætte og strukturere toner, klange, rytmer, lyde og tekster. Ikke blot for at frembringe nye kompositioner, men i lige så høj grad for at arrangere og producere dem samt at analysere, reflektere over, fortolke og diskutere egen og andres musik”⁴.

3. Projektets ide og sigte

Erfaringsfeltet for dette projekt er afgrænset til at omhandle undervisning i komposition af RMC's bachelorstuderende på Musikerlinjen, således at erfaringer fra andre linjer (Lydtekniker, Music Management, Sangskrivning) ikke er medtaget.

Projektet handler primært om i relation til en generel problemstilling om undervisning i komposition at redegøre for den undervisningsmæssige strategi og praksis i faget KAP på Musikerlinjen 2011-2013 og videre frem samt at opsamle viden og erfaringer om læring og undervisning inden for feltet.

Her melder der sig i første omgang spørgsmålet om, hvilket tanke- og værdisæt, der blev udviklet for dels at formulere studieordningens fagbeskrivelse for KAP, dels for at imødekomme undervisningens

---

¹ I årene siden da er der etableret en række sideløbende uddannelser på RMC, med større eller mindre berøringsflade med hovedporteføljen af studerende. Erfaringer fra disse områder er generelt ikke behandlet i denne projektrapport.

² Konservatorierådsmøde den 29. januar 2007.

³ Resultatkontrakt for 2007-2010.

⁴ Fagbeskrivelsen for KAP i Studieordningen 2011. Findes i bilag.

faglige og pædagogiske udfordringer. Her kan bl.a. elementer af diskussionerne i diverse fora fra sommeren 2009 og frem til 2011 være med til at belyse dette.

Dette leder til projektets hovedspørgsmål: Hvorledes kan man praktisere undervisning i komposition inden for de på RMC givne logistiske og resursemæssige rammer? Hvordan planlægges undervisningsforløbet og hvad er indholdet? Hvordan prioriteres og formidles forskellige faglige områder? Hvordan håndteres forskelle i de studerendes faglige og genremæssige ståsted? – forskelle, som er blevet markant øget i takt med ændringerne i optagelseskriterierne og -proceduren, der er en følge af studiereformen 2011. Endeligt melder der sig spørgsmålet, hvordan projektets resultater bedst muligt kan blive tilgængelige og anvendelige for kolleger og andre interesserede.

Spørgsmålene vil blive søgt besvaret ved en redegørelse dels for den refleksion, strategi og planlægning der er gået forud for gennemførelsen af undervisningsforløbene i faget KAP (fsa. kompositionselementet og dertil hørende aktiviteter (fremlæggelse, indspilning mv.)), dels for undervisningsforløbenes rammer, indhold, resultater og perspektiver. Endvidere vil spørgsmålene blive belyst ved fremlæggelse af konkrete eksempler på didaktiske strategier, kompositoriske metoder og anden faglig substans.

Projektrapporten indeholder endvidere supplerende informationer i form af notater og sammenfatninger fra møder seminarer o.lign., hvor rammerne for kompositionsundervisningen har været på dagsordenen samt endvidere en række relevante studieordningsformuleringer; dette findes i appendiks og bilag.

Udviklingsarbejde 2009-11 - Værdigrundlag - Studieordning

1. Værdigrundlag

Et af de afgørende grundvilkår for undervisning på konservatorieniveau inden for et givet fagfelt er studieordningen, som beskriver hvordan de faglige felter er organiseret, samt udstikker rammerne for undervisningens indhold og omfang.

Som nævnt i indledningen blev der på Rytmask Musikkonservatorium (RMC) i 2011 gennemført en vidtgående studiereform, hvor hele det faglige spektrum blev nytænkt. Dette blev udmøntet i en ny studieordning, der trådte i kraft fra og med efterårssemestret 2011, gældende for musikeruddannelsen, og som herunder omfattede fagfeltet komposition med de tilgrænsende faglige felter *arrangement* og *produktion*.

Den ny studieordning var (og er) et resultat af en forudgående proces 2009-2011, hvor et helt nødvendigt udgangspunkt blev at gennemtænke, diskutere og formulere det værdigrundlag, som undervisningen inden for de forskellige faglige områder skulle bygge på.

Således blev der i disse år også inden for kompositionsområdet, inklusive ovennævnte tilgrænsende fagfelter, gennemført et udviklingsarbejde i form af diskussion, refleksion og definering i forhold til værdigrundlaget, vinkling af den faglige tilgang samt formulering af selve studieordningen. Udviklingsarbejdet var forankret i den dertil knyttede enhed i den faglige organisation *Center for komposition og sangskrivning*⁵ og blev fortaget i diverse fora på forskellige organisatoriske niveauer i den faglige organisation på RMC.

Det falder uden for rammerne af denne projektrapport at redegøre for detaljerne i dette forløb⁶, men de vigtigste konklusioner skal bringes her.

1.1. Initierende formulering af værdisæt og visioner

Fra den lange række af møder i diverse faglige fora skal hermed bringes de mest signifikante konklusioner.

1.1.1. Personalseminaret Vallekilde aug.2009

På seminaret afholdt *Center for komposition og sangskrivning* et møde, der mundede ud i en formulering af et værdisæt, som kom til at danne udgangspunkt for det videre udviklingsarbejde:

- Komposition: Produkter i højeste kvalitet;
- Integration af komposition i musikerkabet;
- Stilistisk åbenhed og bredde;
- Synlighed.

Dette blev suppleret med et katalog over konkrete tiltag for at fremme aktivitetsniveauet inden for kompositionsfeltet generelt på RMC:

- En undersøgelse af repræsentation af kompositionselementet i fagbeskrivelserne på RMC. Indgår kompositionselementet her i overensstemmelse med vores visioner?
- Kompositionens "stævner" – projektperioder á 1- 2 ugers varighed;
- Komponist coaching;
- Oprettelse af intranetbaserede ressourcer omkring redskaber for komposition: Vidensdeling/blog/idebank;
- En kortlægning af mulige medier for udgivelse;
- Udvikling af *clinics*/workshops/kurser/foredrag mv.

---

⁵ Fagfeltet bestående af komposition, arrangement og produktion har, som følge af justeringer i den faglige organisation på RMC, hørt under fag-centre, som siden 2009 har undergået mindre ændringer: Center for komposition og sangskrivning (2009-2011), Center for Komposition, Arrangement og produktion (2011-2012), Center for Musiklære og Komposition (fra 2012).

⁶ For interesserede er centrale notater, referater og opsummeringer fra processen bragt i Appendiks 1, s. 41.

1.1.2. Præsentation af vision for aktiviteter i kompositionsfeltet (P-rådsmøde nov. 2009)

Her blev målsætningen for udviklingsarbejdet trukket op i flg. visionselementer:

- Opnåelse og styrkelse af indsigt i og forståelse for de kompositoriske processer hos *alle* på RMC, der er involverede i den skabende, musikalske proces;
- Øget kompositorisk output i højeste kvalitet: Egl. kompositioner, improvisationer, indspilninger, musik generelt;
- Integration af kompositionselementet i musikerskabet – performancemæssigt, reflektorisk, analytisk, pædagogisk;
- Udvikling af redskaber til understøttelse i kompositionsprocessen;
- Stilistisk åbenhed;
- Synlighed.

1.1.3. Det videre arbejde forårssemestret 2010

I det videre arbejde blev der behov for en uddybelse af og tilføjelse til nogle af ovenstående punkter:

a) Generelt

At beskæftige sig med komposition er at fokusere på de uendeligt mange forskellige aspekter af at sætte toner, klange og rytmer sammen, dvs. ikke kun at frembringe nye kompositioner, men lige så meget arrangere dem, fortolke dem, diskutere dem, analysere dem, reflektere over dem etc.

b) Produkter i højeste kvalitet

- inden for egl. kompositioner, improvisationer, arrangementer samt indspilninger generelt;
- i respekt for og med fuld udnyttelse af hver enkelt studerendes kompositoriske potentiale.

c) Integration af det kompositoriske element i alle aktiviteter på RMC

- Det kompositoriske element skal være en integreret del af alle aspekter af musikerskabet: performancemæssigt, reflektorisk, analytisk, pædagogisk etc.
- Der skal skabes indsigt i og forståelse for de kompositoriske processer hos *alle* på RMC, der er involverede i den skabende, musikalske proces.

d) Stilistisk åbenhed

Der skal være plads til det individuelle udtryk.

e) Synlighed

Kompositioner og andre værker fra RMC-dimittender skal spille en betydende rolle på den rytmiske musikscene

1.2. Udvikling af indhold og arbejdsform i Komposition/Arrangement/Produktion(KAP)

På baggrund af ovenstående overvejelser og konklusioner var vi på personaleseminaret august 2010 nået frem til et forsøg på formulering af form og indhold, som skulle føre frem til et udkast til den egentlige fagbeskrivelse i den ny studieordning; det var i mellemtiden blevet klart, at faget konkret skulle benævnes Komposition/Arrangement/Produktion (KAP).

Spørgsmålet på personaleseminaret lød:

Hvordan ser virkeligheden inden for faget Komposition/Arrangement/Produktion helt konkret ud for første årgang (2011/2012); hvad foregår der, hvilke projekter laver de studerende, hvordan foregår det, hvad gør I som lærere osv.?

De afgørende, ydre rammer for besvarelsen af spørgsmålet er:

Logistik:

- Et ugentligt timetal på 2 lektioner (á 1 undervisningstime) i skemaugemodulerne (der er fire skemaugemoduler á fem uger)
- 1 projektuge pr. år

Antal studerende: 30.

Den studerendes arbejdstid i faget pr. år: 5 ECTS, svarende til ca. 135 arbejdstimer.

Som besvarelse af spørgsmålet opstillede vi følgende foreløbige model for planlægningen af undervisningen i hele forløbet over 1.-4. semester⁷:

1.2.1. Skemalægning - 8 projektmoduler

Forløbet udgøres på de studerendes 1. og 2. studieår af 8 projektmoduler á 5 uger á 2 lektioner, 2 pr. semester. Hertil kommer i alt to projektuger.

1.2.2. Udmøntning af fagligt indhold

Forslag til fagligt indhold: Inden for komposition, arrangement og produktion arbejdes der inden for flg. overordnede emnefeltter:

- Former og strukturer inden for melodik, harmonik og rytmik
- Disponering af musikalske forløb
- Forskellige former for flerstemmighed
- Instrumentation, klang og lyd
- Kombinationer af musik og tekst
- Metoder og strategier
- Indspilning
- Forskellige typer af for musikalske medier: digitale platforme, audio-indspilning, partitur
- Analyse af og refleksion over andres og egen musik.

Fagets indhold udmøntes i 8 temablokke, som knyttes til de 8 projektmoduler. (En temablok er tematisk ramme, der kan være sammensat af flere forskellige temaer). Evt. kan en eller begge projektuger udgøre rammen om en tematisk blok. Emnerne for temablokkene kan være fx:

- Musik + tekst
- Instrumentation – m. opførelse
- Indspilning i studie
- Analyse af Musik – modelkomposition
- Harmonik
- Flerstemmighed
- Melodik-motiver-skrive for soloinstrument
- etc.

Hver temablok defineres, så den kan angribes ud fra en række forskellige stilistiske og genremæssige udgangspunkter, som kan udmøntes forskellige former for holddannelser. På denne måde kan det tilstræbes, at komme de studerende i møde.

1.2.3. Projektmoduler med tematisk ramme

- Hvert projektmodul fører frem til et produkt, som giver afløsning⁸. Et produkt kan være en fremførelse, en indspilning, et partitur etc.
- Projektmodulerne afvikles inden for de givne tematiske rammer. Inden for disse kan det givne tema/temablok angribes ud fra en række forskellige stilistiske og genremæssige udgangspunkter, som kan udmøntes i forskellige former for holddannelser.
- Til hvert projektmodul er der knyttet skemalagt undervisning i skemaugemodulerne, der understøtter den faglighed, der knytter sig til temablokken. Fx kan man forestille sig en introduktion med teoretisk baggrund efterfulgt af arbejde i projektgrupper med vejleder.

1.2.4. Holddannelse

Undervisningen kan forgå på vekslende holdstørrelser, fra forelæsninger ned til individuel vejledning. Holddannelserne kan foretages af underviserne eller ved at studerende med interessefællesskab går sammen på et hold eller i projektgrupper.

---

⁷ Nedenstående belyser det daværende stade i udviklingen og organiseringen af det faglige indhold. Den egentlige udmøntning og realisering af planerne fra Studiereformens ikrafttræden fra 2011er behandlet i Faglige kerneområder, s.14.

⁸ Dvs. at det erstatter afholdelse af eksamen, egentlige prøver eller lignende.

1.2.5. Projektuger

Temaet for af projektugerne kan enten knytte sig til et 5 ugers projektmodul eller ikke.

2. Studieordning for KAP – Udvikling og udmøntning

2.1. Den resurse-mæssige og logistiske ramme

Afgørende for udmøntningen af den oven for beskrevne faglighed er den resurse-mæssige og logistiske ramme for de faglige aktiviteter, samt placeringen og vægtningen over de øvrige fagområder.

Neden for ses den på forhånd givne placering af faget *Komposition, arrangement og produktion* (KAP)s i det samlede undervisningsbillede på musikeruddannelsens bachelordel.

Fag	1. år		2. år		3. år		ECTS pr. fag
	1. sem.	2. sem.	3. sem.	4. sem.	5. sem.	6. sem.	
Kunstnerisk Virksomhed	7½	7½	7½	7½	10		40
Bachelorprojekt						20	20
Undervisningsvirksomhed	5	5	5	5	10		30
HI/VOC	6½	6½	6½	6½	6	8	40
Profilstudier	2	2	2	2	2	2	12
Musiklære	4	4	4	4			16
Komposition/ Arrangement/ Produktion	2½	2½	2½	2½			10
Musikteknologi	1	1	1	1			4
Kultur- og Branchestudier	1½	1½	1½	1½	2		8
ECTS i alt	30	30	30	30	30	30	180

Figur 1. ECTS oversigt på Musikeruddannelsens Bachelordel⁹

2.2. Fagbeskrivelsen

På baggrund af ovenstående overvejelser blev der formuleret et udkast, som førte til den endelige fagbeskrivelse i studieordningen fra 2011¹⁰. Fagbeskrivelsens centrale del lyder:

Inden for fagområdet Komposition/Arrangement/Produktion fokuseres der på en lang række forskellige aspekter af at sammensætte og strukturere toner, klange, rytmer og tekster. Ikke blot for at frembringe nye kompositioner, men i lige så høj grad for at arrangere og producere dem samt at analysere, reflektere over, fortolke og diskutere egen og andres musik.

Undervisningen foregår i respekt for hver enkelt studerendes musikalske ståsted og med målsætningen om en frugtbar udvikling af den enkeltes kompositoriske potentiale.

Den studerendes faglige udvikling inden for fagområdet ses endvidere i sammenhæng med den produkt- og projektorienterede praksis inden for fagområderne Kunstnerisk Virksomhed og Undervisningsvirksomhed.

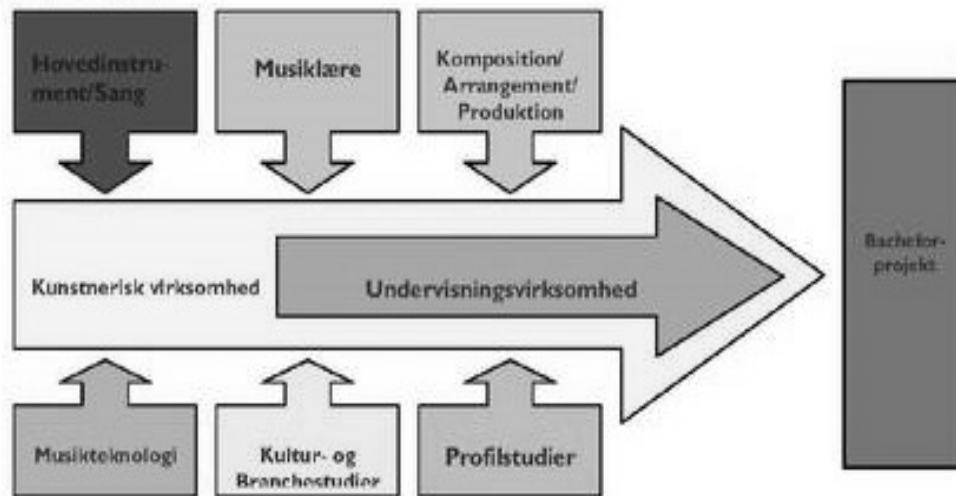
Her er det værd at uddybe i hvert fald to pointer:

1) At undervisningen skal foregå i respekt for den enkelte studerendes musikalske ståsted skal ses i sammenhæng med, at den stilistiske/genremæssige spredning blandt de studerende er markant stigende. Dette betyder, at et stilistisk/genremæssigt funderet udgangspunkt for undervisningen vil have stor risiko for ikke at kunne vinde genklang hos en stor del af de studerende. Dette har fået betydning for store dele af tilrettelæggelsen af undervisningen, vores måde at tage denne udfordring op har været, at det genre- og stilmæssige aspekt generelt er blevet nedtonet betydeligt, måske endda i en række tilfælde helt fjernet. Dette er endvidere uddybet i *De studerendes profil*, s.13.

⁹ Kilde: RMC's hjemmeside: <http://www.rmc.dk/uddannelse/bacheloruddannelser/musiker/>

¹⁰ Fagbeskrivelsen kan ses i sin fulde udstrækning i bilag, s.62.

2) At den studerendes faglige udvikling inden for fagområdet ses i sammenhæng med den produkt- og projektorienterede praksis inden for fagområderne Kunstnerisk Virksomhed og Undervisningsvirksomhed kommer til at betyde, at KAP grundlæggende er et fagligt understøttende fag for de primære aktiviteter Kunstnerisk Virksomhed (KV) og Undervisningsvirksomhed. Som det fx fremgår af fig. illustration fra Studieordningen:

Figur 2. Uddannelsens fag¹¹

Ligeledes hedder i studieordningen, fagbeskrivelsen for KV: *"Faget Kunstnerisk Virksomhed udgør uddannelsens centrale faglige rum, hvor den studerende i en proces- og produktorienteret praksis udvikler et selvstændigt, kunstnerisk udtryk som skabende og udøvende musiker"*.

Dette betyder, at det i udgangspunktet ikke er inden for KAP, at der forventes den afgørende, kunstneriske præstation. I KAP skal der godt nok laves de produkter, det enkelte modul kræver, men at der primært er fokus på processen, ikke produktet – i modsætning til inden for fagfeltet *Kunstnerisk Virksomhed*, hvor produktet er i fokus, definitivt afsluttende med bachelorprojektets bedømmelse, hvor *"Bedømmelsesgrundlaget udgøres af den studerendes projekt"*¹².

¹¹ Kilde: <http://www.rmc.dk/uddannelse/bacheloruddannelser/musiker/>

¹² Studieordningen 2011, fagbeskrivelsen for KV.

KAP - Implementering og drift

1. Udfyldning af den logistiske ramme

Den logistiske ramme for kompositionsundervisningen udgøres på de studerendes 1. og 2. studieår af to 5-ugersmoduler pr. semester á 2 lektioner. Altså i alt otte 5-ugersmoduler de to første år, hvor KAP er skemalagt for bachelorstuderende. Hertil kommer en projektuge på første år¹³.

1.1. Underviserne

I udviklingen af studieordningen for KAP har der hele tiden ligget en resurse-mæssig ramme for faget, som udviklingsarbejdet har taget udgangspunkt i. Denne resurse-mæssige ramme er udmøntet således i den nuværende KAP model:

Ca. 30 M-studerende per årgang = ca. samlet 60 KAP studerende, der som udgangspunkt bliver fordelt på 6 hold af ca. 10 studerende, hvor hvert hold modtager 2 undervisningslektioner pr. uge i de skemalagte uger. Disse 6 hold undervises af 3 faste KAP undervisere; Anders Müller, Jacob Anderskov og Jesper Sveidahl som alle har 2 hold hver per modul. Anders Müller og Jesper Sveidahl har tidligere varetaget hovedparten af undervisningen i *Komposition og arrangement*, som er forløberen for KAP; Jacob Anderskov er som nyansat lektor startet som KAP-underviser.

1.2. Centeret som samlingspunkt

Helt centralt i arbejdet med at komme fra studieordningens tekst og ud i undervisningslokalerne har centermøderne i Center for Komposition, arrangement og produktion (CKAP)¹⁴ været, hvor medlemmerne var KAP's tre gennemgående undervisere Anders Müller, Jacob Anderskov og Jesper Sveidahl. CKAP afholdt 3 ordinære centermøde pr. semester, hvorved det blev muligt at drøfte de fleste centrale aspekter af forberedelse, indhold, løbende opfølgning og evaluering af de enkelte KAP-moduler. Denne form for direkte og konkret opfølgning og udvikling af faget, der lå i denne vidensdeling og erfaringsudveksling om forskellige faglige emner, skabte et frugtbart og inspirerende udviklingsrum på centermøderne. I løbet af det første år vi, hvor vi implementerede KAP-faget, søgte vi og fik bevilget ekstraordinære udviklingsmidler, så vi kunne lægge et centermøde før og lige efter hvert KAP modul. Det gav os mulighed for at udvikle og evaluere hver enkel moduls egen didaktik og metode og holddeling; endvidere gav det os mulighed for at skabe de mest optimale planlægningsmæssige- og fysiske rammer om hvert projekt.

Dette tætte, fælles udviklingsrum, som de jævnlige CKAP møder udgjorde, har helt sikkert været afgørende for, at den KAP model som studieordningen beskriver, er blevet implementeret med en målsætning om kvalitet i alle led: Udvikling af de faglige kerneområder, udvikling af modulernes didaktik og metode, holddeling som didaktisk fundament, detaljerede og gennemarbejdede rammeplaner osv. Samtidigt har vi som undervisere – igennem dette tætte samarbejde – også stået samlet omkring fortolkningen af studieordningen og har kunnet udvikle og vidensdele vores individuelle undervisningsmetoder med udgangspunkt i KAP modulerne som en samlet, gennemarbejdet og stærk platform. Det tætte undervisnings-samarbejde har givet os mulighed for at tale åbent om vores individuelle faglige interessefelter, styrker og svagheder, hvilket har bevirket, at vi har kunnet tildele de studerende den underviser, der i videst mulig udstrækning deler samme:

- Interessefelt;
- Arbejdsform;
- Foretrukne præsentationsformat.

1.3. Holddeling

Det stod hurtigt klart for os, at inddelingen af studerende var et afgørende element i arbejdet for at forløse studieordningens visioner. En relevant og fleksibel holddeling virkede som én af forudsætnin-

¹³ Oprindeligt var der afsat en projektuge pr. år til kompositionsområdet (jf. Udvikling af indhold og arbejdsform i *Komposition/Arrangement/Produktion(KAP)*, s.7), dette blev i det videre overordnede udviklingsarbejde fast sat til en projektuge på 1. år.

¹⁴ CKAP varetog den faglige organisering af området 2009-2011. Fra 2012 omdannedes og udvidedes centret til Center for Musiklære og Komposition.

gerne for dels at kunne møde den enkelte studerendes musikalske ståsted, dels at kunne understøtte de enkeltes modulers emne, didaktik og metode.

Tidligere i fagets¹⁵ historie delte vi hold efter dels årgang, dels efter den studerendes teoretiske niveau. I den ny studieordnings generelle fokus på den enkeltes musikalitet og kunstneriske profil var hverken den studerendes årgang eller løsevne teoretiske niveau tilstrækkelige kriterier for holddelingen, og vi måtte finde nye måder at inddele de studerende på. Vi har fra starten prioriteret selve holddelingen højt og har i undervisergruppen på de afholdte møder gennemgået alle studerende: deres musikalske profil, fortrukne arbejdsform, faglige niveau og udviklingsbehov etc., og ud fra dette skabt den mest relevante holddeling ift. modulets faglige overskrift, didaktik og metode samt de studerendes læring. Vi er overbeviste om, at denne proces har været afgørende for at skabe kvalitet og gode faglige udviklingsmuligheder i undervisningen.

1.4. Undervisningsformater

Grundlæggende for vores udvikling af forskellige holdformater - og dermed hele grundlaget for undervisningen - var som nævnt beslutningen om så vidt muligt at blande årgangene (1. og 2. årgang) og derefter at inddele de studerende efter parametre såsom interesser, arbejdsformer, kompetencer og kunstnerisk profil. Vi foretog således en ny holddeling for hvert modul som kunne understøtte modulets faglige overskrift, didaktik og metode. Det er der kommet følgende forskellige undervisningsformater ud af:

Forelæsningsplenum

- her samles alle studerende og undervisere til en fælles opstartsforelæsning, som gennemgår modul-overskriftens vigtigste begreber, terminologi, eksempler og musikalske kontekst.

Opstartsplenum for henholdsvis 1. og 2. årgang

- i de relativt få moduler¹⁶ som er årgangsopdelt, samles man på årgangen for at starte modulet op og sætte fokus på modulets overskrift.

Interesse-homogene praksisfællesskaber

- hold som tager udgangspunkt i, at de studerende har en fælles interesse for arbejdsmåder, kompositionsformer, musikalske genre osv.

Interesse-divergerende praksisfællesskaber

- hold som tager udgangspunkt i, at de studerende - hos deres medstuderende - møder andre tilgange til og æstetisk syn på musik og arbejdet med komposition og derigennem bliver inspireret og lærer nyt.

Fremlæggelses- og evalueringshold

- hold, hvor flere små selvkørende hold samles og fremlægger og evaluere hinandens arbejde i et større plenum, hvor bidragene er flere og mere mangfoldige.

Små sammenspilshold á 3-4 studerende

- selvkørende praksisfællesskaber som arbejder med at udvikle og evaluere holdets medlemmers kompositioner, skrevet til gruppen.

1.5. Lokaler

Hvert modul og hver type holddeling har krævet et ret detaljeret arbejde med rammeplaner ift. booking af relevante lokaler. Generelt er det med RMC's interne skema- og lokalebookningsværktøj *Asimut* muligt at arbejde med denne ret komplicerede tilrettelæggelsesmodel som de 8 enkeltstående KAP moduler udgør. Det har været den centeransvarliges opgave at sørge for, at hvert KAP mo-

¹⁵ Forløberne for faget KAP er KOMP/ARR (Komposition og Arrangement) og endnu tidligere Arrangement - jf. Projektets baggrund, s.4.

¹⁶ Fordelingen kan ses i Figur 3, s.15.

duls specielle krav til logistiske rammer er blevet realiseret inden for de forskellige områder: lokale-booking, oprettelse af hold i *Asimut*, specielle krav til inventar etc.

2. De studerendes profil

*"Undervisningen foregår i respekt for hver enkelt studerendes musikalske ståsted og med målsætningen om en frugtbar udvikling af den enkeltes kompositoriske potentiale"*¹⁷.

Denne sætning fra studieordningen har vi haft stor fokus på i vores implementering af studieordningens vision i dagligdagen i KAP. Vi har arbejdet målrettet på at skabe de bedste muligheder for den enkelte studerendes udvikling indenfor de – i virkeligheden ret begrænsede - timemæssige resurser, der er til rådighed i KAP. Dette ses i vores måde at forholde os til:

- De faglige kerneområder
- Holddeling
- Didaktik og metode i modulerne

Erfaringerne fra det første implementerings-år har vist, at ét af de steder hvor de studerende differentierer sig mest i forhold til hinanden, er i arbejdsformen i forhold til deres kompositioner og arrangementer samt i hvilke "formater" disse præsenteres i. Man kan udlede følgende "arketypiske" arbejdsformer med tilhørende præsentationsformater:

Arbejde med noder:

- Den studerende arbejder på sit instrument og nedskriver på noder, i hånden eller på computer med det formål at musikken skal spilles af andre musikere.
- Den studerende arbejder direkte i et nodeprogram: Sibelius, Finale osv. (kan afspille midieksempler) med det formål at få musikken spillet af andre musikere.

Arbejde uden noder:

- Den studerende arbejder fra instrumenter og bruger computer som "flerspors båndoptager" til optagelse af demos med det formål at få musikken spillet af andre musikere
- Den studerende arbejder i Garageband, Logic, Protools eller lignende musikproduktions softwareprogrammer med det formål at afspille udkast til færdige produktioner i undervisningen.

Ud fra en tese om, at betydelige dele af de studerendes undervisningsmæssige erfaringsgrundlag og læring skal komme fra oplevelser og evaluering af egne og andre studerendes arbejde, har vi aktivt brugt denne viden om de studerendes fortrukne arbejdsmetode ift. udvikling af modulerne, sammensætning af hold samt tildeling af underviser. Grundlæggende har vi sigtet efter at skabe to forskellige typer læringsrum: *Det specialiserede læringsrum* og *det udviklende læringsrum*.

- I det specialiserede læringsrum er de studerende sammen med en underviser samt med andre studerende, hvor alle arbejder på *samme* måde; de studerende får dermed perspektiveret og styrket deres kompetencer yderligere.
- Det udviklende læringsrum, hvor de studerende møder *andre* måder at arbejde med komposition som en motivationsfaktor for tilegnelsen af nye færdigheder.

Den måde man arbejder med sin musik på, hænger jo også meget sammen med hvilken genre/type der er tale om. Den hænger sammen med den kultur, der er knyttet til forskellige typer af musik som fx om det er en overvejende kollektiv eller overvejende individuelt orienteret musikkultur. I starten af forløbet kiggede vi en del på den musikalske genre, som vi oplevede de studerende kredse omkring og brugte genre-parameteret som inddelingsfaktor. Men da genrene konstant er under opbrud - meget musik i dag opstår i spændingsfeltet imellem forskellige "gamle" genrer eller blander decideret en række forskellige genrer sammen - har det været frugtbart at supplere genrekriteriet med andre kriterier for inddeling. Det har fx her været mere relevant at kigge på arbejdsformen end hvilken type musik / genre man arbejder med.

¹⁷ Studieordning for bacheloruddannelsen i musik - (Musiker, rytmisk)

2.1. Faglige udfordringer

Vi har også løbende haft øje for, at nogle studerende har haft brug for nye faglige udfordringer i forhold til arbejdsformer og -metode. Hvis vi fx har oplevet, at en studerende – der måske overvejende tilhørte en ikke-nodebaseret musikproduktions arbejdskultur – havde det faglige fundament og motivationen for at flytte til et hold med en mere node-baseret arbejdskultur, har vi forsøgt at give den studerende den udfordring igennem at skifte hold. På den måde har vi gennem vores fokus på forskellige arbejdsformer indenfor komposition også kunne udfordre den enkelte studerendes musikalske potentiale ved at give nogle studerende nye faglige udfordringer på det rigtige tidspunkt i deres musikalske udvikling.

2.2. Praktik og teori

Firkantet skåret ud: Nogle studerende trives bedst i praksis, med instrumenter eller computeren i hænderne, arbejdende og reflekterende; andre studerende har brug for at kende teorien bag praksis og trives ved at komme fra teorien til praksis, med en fornemmelse af kontrol.

Vi har – både i det enkelte modul og set over alle vores moduler samlet – hele tiden søgt efter denne balance på de enkelte hold. I nogle moduler har vi dog haft meget fokus på praksis; fx at spille kompositioner i mindre grupper og fremlægge dem i plenum, hvor læringen så primært er generet af oplevelser og teoretiske refleksioner over praksis. Og så har der været andre moduler, hvor vi har arbejdet mere ud fra at formidle nogle teoretiske og/eller kompositoriske og arrangementsmæssige værktøjer for at kunne komme fra teorien til praksis. Det er vores erfaring, at vi hele tiden skal arbejde med denne balance i alle moduler og at vi måske også nogle gange kunne inddele hold efter hvilken én af disse læringsmodeller den enkelte studerende trives bedst med.

3. Faglige kerneområder

3.1. Udvalgelse af faglige kerneområder

Den nye Bachelor-studieordning fra 2011 har ikke blot betydet store ændringer i undervisningsindhold og -former på RMC, men har også, på grund af den nye optagelsesprøve, givet os en anderledes profilering af de optagne studerende.

Optagelsesprøven er bestemmende for de studerendes profil ad flere veje, og den har ændret den efter studiereformen 2011, mest synligt ved at de kommende studerende udvælges efter andre kriterier end tidligere. Næsten lige så vigtig er endvidere optagelsesprøvens evne til at generere andre tankegange om forberedelsen til prøven hos kommende studerende, formentlig flere år i forvejen. Det er et centralt vilkår i den nye virkelighed på RMC, at de studerende er mere forskellige fra hinanden end nogen sinde før – instrumentalt, stilistisk, æstetisk, metodisk, filosofisk, samtidig med at de udviser ekstremt forskellige grader af teoretiske kundskaber.

Dette er fuldstændig i overensstemmelse med vilkårene i musikmiljøet udenfor konservatoriet, som også indeholder større diversitet end nogensinde, både i udtryksformer, men lige så vigtigt for vore studerende, også med hensyn til hvilke forventninger miljøet har til nyuddannede dimittender.

Den aktuelle genrespredning blandt vores studerende kan sættes i relief af et John Cage-citat fra kort før hans død i 1992: *“We live in a time I think not of mainstream, but of many streams, or even, if you insist upon a river of time, that we have come to a delta, maybe even beyond delta to an ocean which is going back to the skies.”*¹⁸

Når dertil lægges, at nutidens studerende, med fødselsår omkring start-90'erne, må forventes at være aktive helt frem til 2050'erne, må man sige, at i denne virkelighed giver det ikke længere mening at samtlige studerende, uanset forudsætninger og interesser, skal lære at lave stilspecifikke arrangementsøvelser som fx bloklarmoniseringer à la Neal Hefti eller strygerarrangementer som hos George Martin – med mindre at netop dette er hvad den studerende brænder for.

Derfor har vi valgt at dele faget ind i moduler, som hver omhandler en udvalgt musikalsk *dimension* (et musikalsk element) eller en *arbejdsmetode* (eller synsvinkel) frem for genrer eller teknikker. De otte moduler vi således i 2011-2013 har inddelt fagets 2-årige forløb i, er:

¹⁸ Radio interview med Charles Amirkhanian, KPFA, Berkeley, Jan. 14., 1992. Writings through John Cage's Music, Poetry, and Art. Ed. David W. Bernstein, Christopher Hatch. University of Chicago Press.

- Analyse;
- instrumentation/klang;
- polyfoni;
- "linjer & flader";
- stiløvelser;
- arrangement;
- "KAP/KV" (se neden for);
- - samt et valgfagsmodul til sidst.

Vores håb – eller måske snarere vores påstand – er, at de dimensioner hhv. arbejdsmetoder som modulerne repræsenterer, er fælles for store dele af den aktuelle musik, i en grad hvor vi mener, at uanset ståsted, stilistiske og æstetiske præferencer, etc., så er de forhåbentlig relevante for de fleste studerende. Vi mener endvidere også, at vi når omkring rigtig meget læring i forhold til den begrænsede tid vi har med de studerende på denne måde.

Man kunne have tilføjet flere moduler, hvis tiden rakte til det, for eksempel:

- "Harmonik" – men det tænkes i en vis grad indeholdt i modulerne instrumentation/klang og "linjer og flader".
- "Komposition/arrangement for rytmegruppe" – men det tænkes indeholdt dels i modulet instrumentation, dels, da vi jo er en såkaldt rytmisk uddannelse, tænkes det at gennemstrømme meget af det som sker i faget og uddannelsen som helhed.
- "Form" – men det blev ét af de valgfag man kunne vælge i valgfags-kataloget, sammen med andre emner som "Stryger-arrangement" og "Blæser-arrangement".

Der er således mange grunde til at det er netop disse overskrifter som vi har valgt.

3.2. Fordeling af faglige kerneområder i den logistiske ramme

Vores planlægning af moduler for årgange med studiestart hhv. 2010 (kun 2.år), 2011, 2012, 2013, 2014 og 2015 (kun 1. år) ses i Figur 3.

Skoleår:

11/12

Modul nr.	1	2	3	4
1. årg.	Analyse	Instrumentation/klang	Polyfoni	Linje/flader
Modul nr.	1	2	3	4
2. årg.	Analyse	Instrumentation/klang	Polyfoni	Linje/flader

Skoleår:

12/13

Modul nr.	5	6	7	8
2. årg.	3 stiløvelser	Arrangement	KAP og KV	6 valgmoduler
Modul nr.	1	2	3	4
1. år	Analyse	Arrangement	Polyfoni	6 valgmoduler

Skoleår:

13/14

Modul nr.	1	2	3	4
1. årg.	Analyse	Instrumentation/klang	Polyfoni	Linjer/flader
Modul nr.	5	6	7	8
2. årg.	3 stiløvelser	Instrumentation/klang	KAP og KV	Linjer/flader

Skoleår:

14/15

Modul nr.	5	6	7	8
2. årg.	3 stiløvelser	Arrangement	KAP og KV	6 valgmoduler
Modul nr.	1	2	3	4
1. år	Analyse	Arrangement	Polyfoni	6 valgmoduler

Figur 3. Planlægning af moduler for årgange med studiestart fra 2010-2015 (2010 kun 2. årgang, 2015 kun 1. årgang)

Vi er nået frem til ovenstående måde at inddele de 2 år på – en model som gentager sig ikke med hver ny årgang, men med hver anden ny årgang. Planen bygger bl.a. på, at vi godt mener at modulerne til en vis grad kan komme i forskellig rækkefølge for den ene hhv. den anden årgang. (Ved starten af forløbet skulle den daværende 2.årgang kun have faget ét år, derfor opstår den 2-års-cykliske model først fra skoleåret 2012/13).

Vi starter på 1.årgang altid med modulet ”analyse”, som har vist sig velegnet til at møde de studerende, og lade dem præsentere sig selv for os og hinanden, mens vi samtidigt får mulighed for at præsentere fagets og vores tankegange (NB! Se præsentation og uddybning af hvert modul nedenfor). Samtidigt hermed har 2.årgang modulet ”3 stiløvelser”.

Derefter mødes de 2 årgange i et modul, som hvert andet år er ”Arrangement”, hvert andet år ”Instrumentation/klang”.

Så kommer et modul hvor 1.årgang har modulet ”polyfoni”, mens 2.årgang har modulet ”KAP/KV”¹⁹. Til sidst kommer et modul som er fælles for de 2 årgange, som hvert andet år er ”Linjer/flader”, hvert andet år et valgfags-modul. En nærmere redegørelse for indholdet af de enkelte moduler findes i Metoder og erfaringer, s.21.

4. Strategier for læringsforløb

4.1. Fagligt input

I vores måde at angribe faget KAP på har det vist sig, at det vigtigste tidspunkt i hvert modul for fagligt input har vist sig at være første undervisningsgang i hvert modul. Her har med vores måde at tilrettelægge på været muligt at danne ét stort hold med samtlige studerende (i alt 60 studerende) i op til 4 timer – seancen blev dog som regel afrundet med at hver underviser samlede sine studerende på mindre hold.

Det faglige input har her oftest bestået i en *begrebsafklaring*, herunder grundig forklaring om hvad der menes med modulets overskrift (fx ”Polyfoni” hhv ”instrumentation” hhv ”arrangement”). Begrebsafklaringen kan ske både gennem generelle forklaringer og andre bidrag til et teoretisk fundament for modulet og, lige så vigtigt, gennem nøje udvalgte musikeksempler.

Det har vist sig at være vigtigt for hele modulet, at denne første gang er vellykket, og ikke mindst at der bliver spillet mange forskellige typer musikeksempler, fra mange forskellige musikkulturer og stilarter – med en fælles reference til modulets overskrift. Som fx da vi som indledning på modulet ”Polyfoni” i første time bl.a. spillede forskellige eksempler på europæisk polyfoni (fx en Palestrinasats samt fugaer af Bach og Bartok) og endvidere spillede en række andre eksempler med fx Alifarka Toure, Ornette Coleman, Steve Lacy, Beatles samt Calvin Harris - alle klart polyfone i deres karakter.

4.2. Opgaver: Volumen og typer

Til grund for vores måde at undervise på, har vi ofte haft den indstilling, at de studerende lærer mere ved at *gøre* end ved at *få fortalt*. For mange studerende har det ligeledes vist sig at være relevant – for ikke at sige nødvendigt - at hjælpe dem til at forøge deres kompositoriske ”stofskifte”, altså hvor meget og hvor ofte de komponerer, før det hjælper med kritik på det resultat der faktisk kommer ud af det. Altså, at få hjælp til at skrive *mere* musik, før man lærer at skrive *bedre* musik. Derfor har vi typisk fokuseret på at stille *mange små* opgaver.

¹⁹ Dette var gældende i 2013. I 2024 er planerne ændret en smule, men stadig lagt efter den samme grundlæggende tankegang.

4.2.1. Opgavetyper

Type-eksempler på opgaver fx i polyfonimodulet kunne være²⁰:

Opg 1: Skriv et 2-stemmigt forløb for 2 instrumenter, hvor de 2 stemmer, uden at forholde sig til en evt. underliggende harmonik, er så forskellige fra hinanden som du kan forestille dig. Prøv at lade de 2 stemmer være gyldige, stærke udsagn hver for sig.

Opg 2: Samme, (skriv et 2-stemmigt forløb for 2 instrumenter, etc.), men tænk også over mulige kontraster i forhold til: register, tempo, rytmisk betoning, aktivitetsniveau, kontur, retning, melodisk kurve, tonalitet, taktart, stilart etc.

Opg 3: Samme, (skriv et 2-stemmigt forløb for 2 instrumenter, etc.), hvor du fokuserer din energi og nysgerrighed på hvilke intervaller der er mellem de 2 stemmer, frem for hvilken eventuel underliggende harmonik de forholder sig til.

Opg 4: Samme (skriv et 2-stemmigt forløb for 2 instrumenter, etc.), hvor du fokuserer din energi og nysgerrighed på hvad de 2 stemmer gør ved hinanden – hvordan de fortryller/bekæmper/inspirerer/farver hinanden.

Opg 5: Samme (skriv et 2-stemmigt forløb for 2 instrumenter, etc.), med fokus på dissonans/spænding og konsonans/afspænding – tænk over at mulighederne for at skabe dissonans er klart større hvis spændingen opstår mellem 2 klare udsagn, eller hvis der er spænding/afspænding-forskelle i forløbet, i fht. hvis du går efter maksimal dissonans/ spænding /abstraktion hele tiden.

Opg 6: Samme (skriv et 2-stemmigt forløb for 2 instrumenter, etc.), hvor de 2 stemmer tilsammen udtrykker en på forhånd fastlagt akkord-række fra et allerede eksisterende nummer (eget/andres).

Det skal dog understreges at opgaveformuleringerne ofte ikke kan besluttes på forhånd, da det meget afhænger af hvordan den foregående opgave er blevet besvaret, og hvilke perspektiver/udviklingsmuligheder der er blevet åbnet sidst.

4.3. Arbejdsformer – herunder Produkt og fremlæggelse

4.3.1. Den enkelte lektion

Arbejdsformer:

- Forelæsning/opstart for begge årgange ved alle 3 undervisere
- Forelæsning for et eller to hold ved én underviser (egen lærer)

Holdtyper:

- Små hold a 2-4 studerende, som indstuderer og videre-bearbejder nyt materiale sammen, med læreren roterende mellem holdene.
- Mellemstore hold a 5-10 studerende som indstuderer og videre-bearbejder nyt materiale sammen, evt. med læreren roterende mellem holdene – afhængigt af logistiske forhold.
- Ekstra-store indstuderingshold ved særlige lejligheder, hvor vi på forhånd har meldt ud hvilke instrumenter man vil kunne skrive for netop denne dag, og hvor der typisk pga. logistikken omkring det ekstra store hold vil være brug for, at al musikken er forberedt i en grad, så en prima vista gennemspilning kan blive til musik.

Fremlæggelses-plenum

Her mødes flere små hold og præsenterer dagens/ugens arbejde, med efterfølgende feedback og perspektivering ved lærer og medstuderende.

Fremlæggelse af eget materiale

De studerende som skal fremlægge eget materiale (oftest alle) får til opgave at være enten:

---

²⁰ Se også Modul 3: Polyfoni, s.22.

- præsentationsklar ved timens start. Alle eventuelle instruktioner til medvirkende musikere er sket på forhånd, eller:
- Instruktionsklar ved timens start. Den studerende har en idé med hjemmefra som er mere eller mindre færdig, og som i interaktion med de andre studerende kan blive til et stykke musik som kan præsenteres i det efterfølgende fremlæggelses-plenum. Ofte kan det i denne model lade sig gøre at hjælpe studerende som ikke føler at de "ikke rigtig har noget med" frem til at den uklare skitse som de har taget med, forvandles gennem en kollektiv arrangementsproces og faktisk kan præsenteres for hele gruppen.

Alle studerende får desuden generelt besked på at være spilleklar ved timens start, for det tilfælde, at der bliver brug for dem som *side-man*.

4.3.2. Eksempel på forløb på 5 uger

Et skemamodulforløb på 5 uger kan se sådan ud:

Uge 1: Forelæsning/opstart for begge årgange ved alle 3 undervisere. Præsentation af modul, tematik, begreber. Fælles forventningsafstemning. Efterfølgende kort afrunding på mindre hold med egen lærer, hvor lektie til uge 2 præsenteres.

Uge 2 & 3: To KAP-hold med samme lærer slås sammen, så alle studerende har 4 timers KAP i stedet for 2 denne dag. I starten af timen går man hver til sit på hold a 3-5 studerende, og holdene forbereder fremlæggelser af alles medbragte nye kompositioner. Læreren roterer mellem holdene. Efter ca. 2 timers indstudering mødes alle til halvanden times præsentationer af det arbejde som er blevet lavet. Lærer og medstuderende giver feedback på produkterne. Afslutningsvis runder læreren af i en halv time med generel perspektiv på det som er sket, samt generelt fagligt input og forklaring på næste uges lektie.

Uge 4: Der hentes andre musikere ind fra andre årgange til en 2 timers session for stort orkester, som alle har skrevet for. Hver studerende får et aftalt antal minutter foran orkesteret i løbet af hvilke man skal nå både al indstudering samt en gennemspilning. Efter 2 timer får de deltagende sidemen fri, derefter følger en længere fælles respons på naturen og kvaliteten af de studerendes produkter, af forståelighed af ideer og instrukser og af det musikalske resultat.

Uge 5: som uge 2 & 3, men kortere, så der bliver tid til en generel opsamling og evaluering af modulet til sidst.

4.4. Produktkrav og feedback på de studerendes arbejde

Helt centralt i denne model er, at feedback og perspektivering overfor den enkelte fremlæggelse ofte antager skikkelse af decideret fagligt input af mere generel art, som er relevant for alle, ikke kun for den studerende, som lige har fremlagt. Dette er afgørende for, at der stadig er et tilstrækkeligt fagligt indhold i modellen, så "feedback" ikke kun betyder ros og ris.

Produkt-kravet i hvert modul er forskelligt, men flere gange har det været 3 mindre stykker musik i et 5 ugers modul. De studerende som ikke når dette skal stadig aflevere deres musik (senere) for at få godkendt modulet/faget.

5. Projektuger²¹

Ud over den omtalte skemalagte undervisning i KAP i de fire 5-ugers blokke pr. år på 1. og 2. år afholdes der et årligt kompositionsprojekt for 1. årgang, hvor der foruden BMus-linjens ca. knap 30 studerende medvirker 6-7 studerende fra Sangskriverlinjens 1.årgang. Her er en hel uge afsat til udelukkende undervisning i komposition, dvs. de studerende ikke har andre undervisningsforpligtigelser i den uge. Undervisningen varetages af et team på 4 undervisere, der hver underviser gennemsnitligt 4 timer om dagen.

5.1. Mål

- at opbygge og styrke den studerendes umiddelbare kreativitet i arbejdet med komposition inden for tematiske rammer samt på kort tid at frembringe en vis kompositorisk kvantitet
- endvidere at styrke kompetencerne med formidling af kompositionerne til en mindre besætning af musikere og/eller sangere inden for en kort frist.

5.2. Indhold

- Udarbejdelse af tre kompositioner/sange inden for given ramme (tema/dogme) med en kort tidsfrist
- Indstudering af deltagerens kompositioner med andre studerende på mindre hold (hele eller dele af holdet, gerne inkl. komponisten)
- Fremlæggelse, evaluering, feedback

5.3. Arbejdsform og rammer

Indtil nu har de afholdte kompositionsprojekter fulgt en plan, hvor der arbejdes procesorienteret på mindre hold²² á ca. 4-5 studerende, hvor alle på skift indstuderer deres egne kompositioner. Holdene har været sammensat med hensyn til at kunne fungere som ensemble samt til deltagerne forskellige medbragte kompetencer.

Den første dag sættes alle studerende - efter en præsentation af projektugens indhold – gang med den første komposition inden for en given ramme (tema/dogme)²³, som skal medbringes den følgende dag.

1 underviser superviserer og vejleder 2 grupper, der arbejder samtidig de følgende formiddage. Efter frokost samles de to grupper og fremlægger de indstuderede kompositioner for hinanden, med efterfølgende feedback, diskussion og evaluering. Som afslutning præsenteres temaet/dogmet for kompositionen til næste dag, som på tilsvarende måde skal medbringes den følgende dag.

Ugen slutter med samlet fremlæggelse for alle hold af udvalgte kompositioner.

5.4. Tema / Dogme(r)

Der udmeldes på det enkelte hold et nyt tema/dogme hver dag, som der arbejdes med det næste døgn. Hver underviser udmelder temaer/dogmer efter eget valg. Her bliver det en udfordring, at de udmeldte temaer/dogme kan favnes af alle

²¹ Se evt. også hele planen for Kompositionsprojektet, uge 50, 2012 – s.51.

²² Holdene er sammensat med hensyn til at kunne fungere som ensemble samt til deltagerne forskellige medbragte kompetencer.

²³ Der er opstillet nogle bindinger for kompositionsarbejdet:

- Der komponeres et nyt nummer hver dag (ma-on) af en varighed på ca.1-4 minutter i hht. de givne temaer/dogmer.
- Kompositionen indstuderer og fremlægges den følgende dag valgfrit af hele holdet eller dele af det (der skal dog medvirke mindst en musiker/sanger udover komponisten).
- Præsentationsformat: Frit! Fx partitur, lead-sheet, akkordoversigter, gehørsindstudering eller andet (fx laptop (Kan frit bruges som redskab i kompositions- og indstuderingsprocessen, men ikke under fremlæggelsen, da det er en del af projektets udfordring at formidle sin kompositoriske ide til et ensemble, bestående af levende musikere).
- Kompositionerne skal være reproducerbare - dvs. de kan ikke være improvisationer (men kompositionerne kan godt indeholde improvisation).

5.4.1. Udmelding tema/dogme

Et udgangspunkt for kompositionsarbejdet kan fx være:

Motiv – 3-4 toner (som minimum brugt en gang) / Div. konstruerede talrækker/ Toneart-matrix / Pitch class (tonegitter) /udvalgte akkorder/ en grafisk repræsentation: Fx tegning el. Aktie-diagram over Vesta-aktien / Tekst eller digt fx Systemdigt / Et begreb (fx Tid; Sorg; Lys; Sol; Regn; Sort sol; Udkant / funktionel musik (fx TV-avis jingle) / Perpetuum mobile etc. etc.

5.4.2. Strategi

Ovenstående udgør den initierende proces – når man først er i gang kan man vælge enten blot at komponere løs eller hele vejen igennem lade temaet/dogmet styre processen

Man kan vælge at forbinde betydningen/tolkningen af temaet direkte til konkrete, musikalske elementer eller blot lade det afspejle i stemningen og /eller teksten. Det vil normalt være en fordel, hvis Temaet/dogmet kan fortolkes på flere måder.

Metoder og erfaringer

I dette afsnit vil vi gennemgå de 8 5-ugers KAP-moduler, som det første hold studerende efter den nye studieordning gennemførte på deres to første studieår med studiestart august 2011. De følgende årgange følger overordnet samme plan, med mindre justeringer af forskellige grunde. Vi vil belyse flg. punkter i hvert modul nærmere:

- Faglig tematik
- Didaktik
- Metode og forløb
- Holddeling
- Afleveringskrav

1. Modul 1: Analyse

1.1. Faglig tematik

Musikalsk analyse er en traditionsrig disciplin indenfor specielt musikvidenskaben ”der har til formål at adskille, beskrive og vurdere musikkens elementer (rytme, klang, melodi, harmoni og form)”²⁴ Sigtet med analysefagligheden i vores forløb er, at prøve at forstå, hvilke musikalske egenskaber et givet stykke musik besidder og hvordan disse egenskaber påvirker vores oplevelse af den.

I den tidligere musiker/musiklærer uddannelse på RMC lå denne musikalske analyse primært i faget ”Musikteori” på 1. år og skulle skabe et grundlag for arbejdet med komposition og arrangement. Nu vil vi knytte den musikalske analyse direkte til den enkelte studerendes musikalske ståsted og gøre analyseelementet mere praktisk fremfor at give alle studerende de samme generiske analyseværktøjer. Med andre ord: Analyse med en praktisk vinkel.

1.2. Didaktik

Målet med dette modul er, at alle studerende skal nå til en dybere erkendelse af, hvilke musikalske byggestene, der giver deres yndlingsmusik eller den musik, de finder interessant dens musikalske og æstetiske identitet; endvidere er målet at give de studerende erfaringer med, hvordan de kan bruge denne forståelse til at komponere ny musik.

1.3. Metode og forløb

Med udgangspunkt i en analyse af forskellige elementer som melodik, tekst, harmonik, rytmik, form, æstetiske referencer osv. i ét nummer efter eget valg skal den studerende komponere et nyt værk, der tager udgangspunkt i elementer fra analysen af det valgte nummer. Vi betegner denne proces *referencekomposition*, hvor forløbet bliver:

Først vælger hver studerende det nummer, de vil analysere og præsenterer dette for hinanden på KAP-holdet. Hver studerende får analytisk feedback på nummeret fra underviser og hold til brug for det videre analysearbejde.

Underviseren gennemgår og perspektiverer relevante teoretiske/æstetiske analyseredskaber udvalgt på baggrund af de tematikker, som de studerendes valgte numre rejser.

Den studerende arbejder – ud fra *input* fra undervisningen – videre med at analysere sit nummer og finder derigennem frem til relevante kompositoriske rammer for sit eget værk. Den studerende fremlægger sin analyse og den valgte kompositionsramme for det nye værk for holdet.

Derefter komponerer den studerende sit eget værk og fremlægger dette for KAP-holdet (som derved kommer til at udgøre en kritikklasse), hvor fremlæggelsesformatet fx kan være et af flg.: en indspilning, solo/live, med band live, en video osv. Holdet og underviser giver feedback på kompositionen og forholdet imellem komposition og kompositionsramme/analysen.

Det er en vigtig pointe i dette modul, at den studerendes værk skal bygge på elementer fra det oprindelige nummer, men det behøver på ingen måde at ligne det.

---

²⁴ Fra Gyldendals åbne encyklopædi.

1.4. Holddeling

Dette modul afvikles kun for 1. årgang med henblik på at den helt nye årgang bedre kan lære hinanden at kende alene, uden 2. årgang.

1. årgang opdeles i 3 lige store hold med mulighed for sammenspil og er ellers helt tilfældigt sammensat. Pointen er, at de studerende godt må møde forskelligheden her i dette modul og at der igennem den vilkårlige holddeling ikke ligger nogen skjulte niveau/genremæssige betydninger i holddelingen. Underviserne møder de studerende for første gang i dette modul og lærer dem at kende her, også med henblik på holddeling for de efterfølgende moduler.

1.5. Afleveringskrav

Én færdig *referencekomposition* pr. studerende.

2. Modul 2: Instrumentation og klang

2.1. Faglig tematik

For alle typer af komponister og sangskrivere er det vigtigt at kende til centrale akustiske musikinstrumenters fysik, omfang, klang og spilleteknik samt have erfaring med, hvordan man kan distribuere sine kompositoriske ideer og koncepter til forskellige instrumenter og derigennem forløse kompositions intention. Det kræver at man oplever instrumenterne helt tæt på, tilegner sig relevant viden om instrumenternes fysik og konstruktion (og evt. historie) og hører forskellige interessante og inspirerende referencer fra relevant musik med overbevisende instrumentation.

2.2. Didaktik

Målet med dette modul er, at de studerende skal opleve at komme fra en selvvalgt kompositorisk intention til at skabe en forløsende og relevant instrumentation for udvalgte instrumenter. De studerende skal både styrke deres teoretiske og praktiske viden om musikinstrumenternes fysik og hvordan disse klangligt blander i samspil.

2.3. Metode og forløb

Med udgangspunkt i den enkelte studerendes egen komposition – gerne referencekompositionen fra modul 1 – arbejdes der med, hvordan den studerende – igennem indsigt i instrumenternes funktion og klang - kan instrumentere sin kompositions melodiske, harmoniske, rytmiske og klanglige ideer for en gruppe instrumenter.

Først samles alle studerende og undervisere og alle de instrumenter, denne gruppe repræsenterer og præsenterer instrumenterne for hinanden. Der bliver spillet konkrete eksempler *live* i undervisningsrummet og formidlet viden om instrumenternes "familiære" tilhørsforhold, fysiske udformning, spillemåder og eksempler på god instrumentation. Herefter arbejder de studerende på mindre hold med at udvikle denne viden og erfaring – teoretisk og praktisk – igennem deles at lave instrumentationsforstudier konkret til holdets instrumenter, og dels at få præsenteret yderligere relevante eksempler på god og spændende instrumentation fra såvel underviser som medstuderende. Den enkelte studerende fremlægger mod modulets afslutning et færdigt arrangement af den valgte komposition, der bygger på en relevant og god instrumentation.

2.4. Holddeling

Første og anden årgang blandes på 6 mindre hold med blandet og god instrumentfordeling. Der tages ved holddelingen hensyn til hvordan de studerende arbejder mest produktivt og der forsøges skabt homogene interesse-fællesskaber.

2.5. Afleveringskrav

Ét færdigt arrangement af den valgte komposition der bygger på en relevant og god instrumentation.

3. Modul 3: Polyfoni

3.1. Faglig tematik

At forstå og kunne mærke hvordan 2 eller flere stemmer eller udsagn interagerer med hinanden, og hvordan de tilsammen kan skabe en større helhed end summen af delene, er vigtigt for alle typer

komponister og sangskrivere. Dette musikalske element underprioriteres ofte i "rytmisk" musikundervisning, da der her traditionelt har været mere fokus på akkord-skala-relationer og harmonisk analyse. Ikke desto mindre er fænomenet polyfoni fælles – og centralt - for rytmisk musik fra Vestafrika til Liverpool, fra New Orleans til Nordvest. Polyfoni er jo meget mere end blot klassisk europæisk kontrapunkt som hos Palestrina eller Bach, det kan lige så vel betyde melodi med bas-ostinat i et rocknummer, distribution af materiale mellem sektionerne i Ellingtons orkester, eller fx musik med flere monofone synthesizere.

3.2. Didaktik

Målet med dette modul er, at de studerende får skærpet deres evne til at sanse hvad forskellige samtidige stemmer gør ved hinanden, hvordan de forholder sig til hinanden rytmisk og tonalt, og hvilke farver de tilsammen skaber. Samt at den studerende lærer at oversætte erfaringerne herfra til sin egen musik.

3.3. Metode og forløb

De studerende bliver sat sammen i helt små grupper, a 3-5 studerende, som komponerer og indstuderer nye duer hver uge. Hver studerende skriver et nyt stykke musik hver uge, som indstudies i den lille gruppe, og derefter fremføres i det større præsentations-forum. Eksempler på opgaver kan ses under Opgavetyper, s.17.

Kompositionerne fungerer som afsæt for underviserens feedback og perspektivering, og medvirker til at kvalificere valget af opgave/lektie til næste uge. Derudover kan der med nogle grupper af studerende blive anledning til at snakke om mere formel kontrapunkt-teori.

3.4. Holddeling

Der sammensættes små hold (3-4, evt. 5 studerende), som er homogene mht. genrepræferencer og arbejdsform (noder/midi/auditiv indlæring). De små hold føres sammen 5-6 hold ad gangen til 20 personers hold med samme lærer, som udgør præsentations-forum i modulet.

3.5. Afleveringskrav

3 små stykker musik med et klart polyfont præg – typisk 3 duer for 2 melodi-instrumenter (uden dobbeltgreb og akkorder). Præsenteres løbende på holdet, eller afleveres alternativt efterfølgende til læreren elektronisk som enten node, audio eller Sibelius-fil.

4. Modul 4: Linjer og flader

4.1. Faglig tematik

Udgangspunktet for dette modul er en model, hvor musikkens elementer forstås som linjer og flader. Ved linje forstås i denne forbindelse et musikalsk forløb, som er sammensat af fortløbende enkelt-elementer – fx udgør en række toner en melodilinje.

En flade er tæt forbundet med begrebet *tekstur*. I en flade er enkeltelementerne ikke fortløbende, de er statisk bundet sammen som fx tonerne i en akkord, hvad enten de spilles samtidig eller brudt. En flade kan således sin simpleste form for eksempel være lagt som lange akkordtoner i strygere eller synthesizer. Men en flade kan også udtrykkes på mange andre måder, den kan brydes og rytmiseres, den kan gøres levende i næsten uendeligt mange skikkelser. Vores postulat og erfaring er, at denne model er fælles for musik fra en lang række relevante genrer, således kan en flade også være støj fra en *feed'ende* guitar, et fingerspils-akkompagnement på akustisk guitar, eller en akkordbrydning orkestreret for fuldt symfoniorkester.

Mulighederne er mange, og overgangene kan være flydende: Hvordan transformeres en akkord til en linje og omvendt? Hvordan kan en akkord udtrykkes som en linje?

Fænomenet er generelt tilstede i næsten al musik, ikke mindst som mulighedsfelt i forhold til måder at variere arrangement af en akkord-med-melodi-baseret ide for flere instrumenter, samt ved instrumentering af baggrunde til improvisationer.

Begrebsparret linje-flade kan i visse tilfælde minde om begrebsparret forgrund-baggrund, men er ikke identisk, da en linje for eksempel sagtens kan optræde i en baggrund.

Slægtskabet med, men også modsætningen til de andre modulers overskrifter, er åbenlyst: Et stykke musik med flere linjer men ingen flader ville falde ind under temaet polyfoni. Et stykke musik med kun én linje ville nemt kunne blive brugt som afsæt for en meget bevidst instrumentation.

4.2. Didaktik

Målet med dette modul er, at den enkelte studerende får erfaring med at arbejde bevidst med linjestructurer og fladestructurer, både i samspil og hver for sig. Den studerende skal tilegne sig større forståelse af egenskaberne og mulighederne i linjer og flader, og derigennem opnå større evne til at variere og levendegøre sine måder at udforme musikken på.

4.3. Metode og forløb

Vi starter med opstartsplenum med begge årganges ca. 60 studerende, hvor modulets begreber og rammer forklares, med mange musikeksempler. Lektie til første gang: lav et stykke musik som "kun er flade". Andre mulige opgaver: lav et stykke musik med flere forskellige flader, men ingen linjer. Lav 3 forskellige typer flader over samme givne akkordprogression. Lav et stykke musik med én flade og én linje. Komponer en baggrund til en solo, hvor en akkord først udtrykkes som en flade, og samme akkord derefter transformeres til en linje. Komponer eksempler på, hvor lidt der skal til før noget bliver til en flade. Komponer et stykke musik, hvor mange små elementer tilsammen opfattes som én flade, ikke som mange udsagn.

Generelt fremlægger de studerende også i dette modul små nyskrevne stykker musik for hinanden hver uge. De studerende er inddelt i mellemstore grupper af 5-7 studerende, og 3-4 af disse hold hører under samme lærer. De små hold er i starten af hver uges 4 timers-forløb er i hver sit lokale, mens underviseren roterer mellem de 3 hold. Derefter mødes alle de hold som har samme underviser. Holdene fremlægger for hinanden, og underviseren giver feedback og perspektiverer, samt kommer med relevant fagligt input.

4.4. Holddeling

2 årgange kører forløbet samlet. De deles i mellemstore "sammenspilsholds"-grupper af 5-7 studerende, 3 af disse hold hører under samme lærer. Interesse-, genre- og metodehomogene hold er at foretrække.

4.5. Afleveringskrav

3 små eller 1-2 mere gennemarbejdede stykker musik baseret på de udmeldte tematikker som dels forberedes dels hjemmefra, dels færdiggøres kollektivt på "sammenspilsholdene", og præsenteres på de større "brutto-hold". Eventuelle hængepartier afleveres efterfølgende til læreren elektronisk som enten node, midi/audio eller Sibelius-fil.

5. Modul 5: Stiløvelser

5.1. Faglig tematik

Ved en stiløvelse vil vi her forstå en komposition, der bygger på stilelementer fra et givet nummer. Dermed bliver den primære opgave at kunne identificere et musikstykkets karakteristika, i en grad hvor man kan imitere ikke bare en lille detalje fra nummeret, men også, om ønsket, hele nummerets musikalsk-stilistiske univers i sin egen komposition. Herunder en forståelse af hvilke elementer og stiltræk der kendetegner et nummer som man godt kan lide.

Opgaverne kan stilles på forskellige måder alt efter temperament hos underviser og studerende: det nummer som skal imiteres kan opfattes som et ret frit afsæt for en egen komposition, som anvender centrale elementer fra forlægget, eller målet kan være en virkelig tæt imitation af genre, sound, rytmik, tonesprog, produktion, spillemåde, etc. – men stadig som udgangspunkt for et nyt stykke musik komponeret af eleven.

5.2. Didaktik

Dette modul ligger altid i starten af 2.år, mens 1.årgang har deres analyse-modul. De to moduler kan minde en del om hinanden, men med flere forskelle: På 1.årgang er der flere studerende som kun har meget begrænset erfaring med at komponere før de er startet på uddannelsen, og de skal vænne

sig til fagets forventning om et ret højt kreativt stofskifte. Når disse studerende er kommet til starten af andet år, har de som minimum – alene i dette fag – skrevet 8-10 kompositioner, mange af dem som svar på et lærer-defineret dogme. Derfor er det nu muligt at lave et tilsvarende forløb, men med 3 gange så mange opgaver, og med en lidt anden vinkling.

Målet med dette modul er, at de studerende skal kunne beherske de musikalske elementer og parametre i en sådan grad, at de – hvis de ønsker det - kan komme helt tæt på tonesprog, rytmik, sound, (etc.) i et nummer som de ønsker at imitere. De studerende skal styrkes i deres evne til at genkende og forstå karakteristiske stiltræk i et nummer, og kunne forholde sig kreativt til disse uden at selve kompositionen er en kopi af originalen.

5.3. Metode og forløb

Før første undervisningsgang er de studerende blevet bedt om at vælge et nummer som de ikke selv har skrevet, og som de kan spille en solo-version af. Efter præsentation af modulets tematik og forløb, spiller de på skift deres valgte stykke for hinanden, samt fortæller om hvordan de vil gribe opgaven an til ugen efter.

Næste uge spiller alle – solo eller i grupper, eller som afspilning af audio/midi – deres nye egen komposition, som er baseret på det forlæg de havde med første gang. De præsenterer også i slutningen af timen det stykke musik som de vil præsentere næste gang.

Sådan fortsættes, suppleret med lærer-input om de studerendes medbragte stykker, samt generel perspektivering af fænomenet stiløvelse.

Det er en vigtig pointe, at den studerendes værk skal bygge på stilelementer fra det oprindelige nummer, således det på en række afgørende parametre kommer til at ligne det – jf. *Metode og forløb* under Modul 1: Analyse, s.21.

5.4. Holddeling

2.årgang deles i 3 lige store hold. Dette modul er et oplagt sted at lave interesse-divergerende og metode-divergerende hold, og kan være en god anledning til, at de studerende i et enkelt modul møder en anden lærer end den, som de har haft det meste af tiden.

5.5. Afleveringskrav

3 små stiløvelser præsenteres løbende i undervisningen. Eventuelle hængepartier afleveres efterfølgende til læreren elektronisk som enten node, midi/audio eller Sibelius-fil.

6. Modul 6: Arrangement

6.1. Faglig tematik

Modulets faglige tematik er at lave et eget arrangement af en komposition som man ikke selv har skabt. At kunne vælge gode og realistiske løsninger på at omforme det originale værk – som ofte har karakter af en klar ide i en oplagt udførelse – til et nyt stykke musik. Et arrangement kan være meget loyalt, nærmest en re-instrumentering eller transskription, eller det kan blive til et helt nyt stykke musik med et klart materiale-slægtskab til originalen. Det kræver at man kan identificere de elementer i originalen som man synes skal bevares, og de elementer som kan skiftes ud, samt vælge kvalificerede løsninger på hvordan musikken bliver ny og stadig genkendelig som et arrangement. Det kan også være en del af udfordringen at kunne finde en frihed til at omforme et materiale, som man kender så godt, at man i udgangspunktet kun kan forestille sig originalen.

6.2. Didaktik

Målet med dette modul er, at den studerende får erfaring med at omforme andres kompositioner sådan at det får nye farver, og i bedste fald også et personligt aftryk. Målet er endvidere, at de studerende bliver bevidste om hvornår de er loyale og hvornår de tilføjer noget – og i stand til at vælge hvilken af disse tilgange som skal have forrang; at de kan træffe gode og begrundede valg om, hvilke elementer fra originalen de vil bevare, og hvad de vil ændre eller udelade; at de får styrket deres forståelse af genkendelighed og friskhed; at de bliver i stand til at gøre et allerede eksisterende stykke musik nyt og til deres eget.

6.3. Metode og forløb

Modulet starter med et opstartsplenum med præsentation af modulets tematik og forløb, samt afspilning af en række informative eksempler på arrangement og om-arrangering. Derefter præsenterer underviserne forskellige former for fagligt input om, hvilken type valg man kan tage som arrangement.

Dette modul er en god anledning til at lytte til mange eksempler på arrangementer sammen med de studerende. Det kan være vanskeligt med ord at forklare hvor meget kreativitet, der kan indgå i opgaven at lave et nyt arrangement af et velkendt nummer.

De studerende forbereder egne omarrangeringer af allerede eksisterende stykker musik. Musikken præsenteres på holdet – solo eller i grupper, eller som afspilning af audio/midi – med efterfølgende fælles feedback. Afhængigt af hvor langt den studerende er nået med arrangementet, kan der arbejdes videre med det samme arrangement ugen efter eller skabes et nyt arrangement med et nyt forlæg. Underviseren bidrager sideløbende med perspektivering og fagligt input når det passer ind i forløbet.

6.4. Holddeling

De 2 årgange deles i 6 lige store hold a 9-10 studerende, som indstuderer sammen og fremlægger sammen. I dette modul har vi typisk haft interesse-homogene og metode-homogene hold – men dette er ikke afgørende. Alene opgaven med at arrangere et stykke musik som man ikke selv har skrevet sikrer at musikken når vidt omkring på et 9-10-personers hold i løbet af 5 uger.

6.5. Afleveringskrav

3 små eller 1-2 mere gennemarbejdede arrangementer af musikstykker, som den studerende ikke selv har komponeret. Eventuelle hængepartier afleveres efterfølgende til læreren elektronisk som enten node, midi/audio eller Sibelius-fil.

7. Modul 7: KAP/KV²⁵ projekt

7.1. Faglig tematik

At skrive musik til en fast konstellation af musikere man ikke nødvendigvis selv har valgt og hente inspiration i denne konstellers kunstneriske profil, instrumentation og de enkelte musikeres udtryk og personlighed er både en relevant og god udfordring for den rytmiske musiker. Samtidigt er det også en meget relevant kunstnerisk udfordring for mange orkestre, at få samlet og fortolket et mere sammensat repertoire skabt af mange forskellige komponister så det fungerer som ét samlet kunstnerisk udtryk.

7.2. Didaktik

Målet med dette modul er, at den enkelte studerende skal lære at skrive et "bestillingsværk" til et ikke selvvalgt orkester i en ikke selvvalgt instrumentation. Ydermere skal den studerende tilegne sig erfaring med at forholde sig kompositorisk til en kollektiv defineret kunstnerisk ramme, der ikke nødvendigvis er i overensstemmelse med egne visioner og idealer.

7.3. Metode og forløb

Alle studerende skal skrive, indstudere og fremlægge mindst én original komposition skrevet til og med udgangspunkt i eget KV hold. Hvert hold spiller en koncert med et samlet kunstnerisk udtryk bestående af et repertoire af én nyskreven, original komposition pr. hold-medlem.

Først skaber de studerende på KV-holdet og underviseren en kompositorisk ramme/ et sæt dogmer, som tager udgangspunkt i holdets kunstneriske intension for koncerten i dette projekt. Den studerende arbejder med sin egen komposition til KV/KAP holdet - fra koncept/ideer/dogmer/vision over udfoldelsen og udviklingen af disse til færdiggørelse og formidling af kompositionen. Der arbejdes i et krydsfelt imellem at spille og udvikle skitser i øvelokalet og diskutere det enkelte værks forhold til den overordnede kunstneriske intension. Dette modul har ikke en fast tematisk ramme som tidli-

---

²⁵KV = faget "Kunstnerisk Virksomhed". I KAP/KV-projektet kobles KAP-fagligheden sammen med et modul inden for faget KV.

gere KAP moduler og det er netop pointen: Kompositionsrammen (temaet) udvikles af underviseren og holdet sammen og hvert enkelt hold-medlem skriver musik der tager udgangspunkt i dennes møde med "rammen".

Ved en koncertfremlæggelse den sidste undervisningsgang i dette modul spiller hvert hold en koncert med et repertoire bestående af én original komposition per holdmedlem. Både KV-vejleder og KAP underviser vil være til stede ved fremlæggelsen, og der gives efterfølgende grundig evaluering af kompositionerne i relation til projektets ramme.

7.4. Holddeling

Dette modul tager udgangspunkt i den allerede eksisterende holddeling i KV på 1. og 2. år.

7.5. Afleveringskrav

Én original komposition skabt til KV-holdets besætning og ud fra en kollektivt valgt kompositionsramme.

8. Modul 8: KAP valgfag

8.1. Faglig tematik

Ved at lade de studerende tage aktivt del i udviklingen og prioriteringen af 6 korte KAP valgfagsforløb har vi mulighed for at skabe nogle stærke interessebårne KAP hold som kan fordybe sig i ét – stort eller lille – område inden for KAP.

8.2. Didaktik

Målet med dette modul er, at den studerende igennem aktivt deltagelse i udviklingen og prioriteringen af den række KAP valgfagshold får muligheden for at fordybe sig i et selvvalgt - gerne smalt defineret - fagligt felt -og derved får styrket sine faglige kompetencer indenfor et selvvalgt fagligt område.

8.3. Metode og forløb

Der udvikles et KAP valgfagskatalog i krydsfeltet imellem de studerendes ideer og input til emner og arbejdsformer og de 3 faste KAP underviseres spidskompetencer og særlige interessefelter. Kataloget indeholder 6 valgfagshold.

De studerende prioriterer imellem de 6 udmeldte valgfagshold og der laves en holddeling er tager hensyn til de studerendes prioriteter og homogene holdstørrelser. Hvert enkelt hold arbejder autonomt med det faglige område og definere selv arbejdsformer, metodiske tiltag og afleveringskrav.

8.4. Holddeling

Holddelingen skabes på baggrund af de studerendes prioriteter og ønsket om ensartede holdstørrelser.

8.5. Afleveringskrav

Defineret af den enkelte underviser for det enkelte valgfagshold.

9. Strategier – opsummering

Lad os opsummere en række frugtbare strategiske greb og midler. Vores erfaringer viser, at der under de given rammer kan gode resultater opnås ved:

- At fokusere på udvalgte musikalske problemstillinger/dimensioner frem for på konkrete teknikker fra musikhistorien.
- At radikalt isolere enkeltfænomener i vores opgavestillen.
  - Fx: uge 1: kun én flade, uge 2: flere flader, uge 3: en flade og en linje.
  - Eller: først 2 stemmer samtidigt med maksimal forskellighed mellem stemmerne, derefter 2 stemmer samtidigt med maksimal fokus på deres indbyrdes relationer og intervaller, derefter 2 stemmer samtidigt med fokus på hvilken harmonik de tilsammen skaber.

- At bruge holdinddelingen som et aktivt pædagogisk redskab. At skifte mellem interesse-homogene og interesse-divergerende holdinddelinger. Herunder mange andre parametre end niveaudeling.
- At holde fælles intro-forelæsninger med vægt på tematiserede musikeksempler på tværs af genrer.
- At tage udgangspunkt i den studerendes musikalske ståsted ved fx at lade de studerende selv vælge hvilket eksisterende musikstykke deres nye nummer skal tage udgangspunkt i /være et arrangement af.
- At fastholde at de studerende lærer mere ved at komponere end ved at sidde til forelæsninger. Derfor: at stille mange små opgaver frem for få store.
  - Stille helt nye opgaver til hver uge
  - Give forbedringsforslag til den studerendes arbejde, og give som lektie at ændre det samme stykke til næste gang.
- At skifte mellem forskellige grader/typer af forberedelses-krav:
  - Præsentationsklar ved timens start hhv
  - Indstuderingsklar ved timens start hhv
  - Interaktionsklar ved timens start (næsten-instruktions-klar).
- At skifte mellem forskellige typer fremlæggelser:
  - Live i klassen solo
  - Live i klassen med band
  - Live koncert for en hel årgang
  - Afspilning af indspilning fra øvelokale/studie
  - Afspilning af egen lagkage-produktion – akustisk eller elektronisk.
- At give mange forskellige former for feedback:
  - iagttagende feedback
  - feedback ud fra den personlige oplevelse af musikken
  - analytisk feedback– som kan transformeres til generelt fagligt input.
  - perspektiverende feedback (- fagligt input).
  - teknisk feedback (- fagligt input).
  - vurderende/bedømmende feedback
  - feedback med indbyggede forslag om forandringer
  - feedback som forholder sig til den studerendes produkt isoleret fra opgaven
  - feedback som fastholder den studerende på spørgsmålet om, hvad relationen var til den stillede opgave.
- At give fagligt input som er indlejret i den konkrete feedback på et enkelt stykke af én af de studerende.
- At give fagligt input som er isoleret fra den enkelte studerendes produktioner og momentane ståsted.
- At lade de studerende arbejde sammen på helt små hold, mens underviseren roterer imellem dem.
- At lade de studerende arbejde sammen i større grupper med underviseren på sidelinjen.
- At lade de studerende arbejde sammen i undervisningslokalet før undervisningens start.
- At lade en uges undervisning starte på små hold og slutte med fremlæggelser – eller andre rækkefølger.
- At give meget bundne/tematiserede opgaver som lektier.
- At forsøge at gøre alle lektier/opgave åbne nok i deres formulering til at der stadig er en høj grad af kunstnerisk, æstetisk og stilistisk frihed hos den studerende.

10. Evaluering

Den interne evalueringsprocedure på RMC deler evalueringen op i tre faser: Forventningsafstemning, midtvejsevaluering og slutevaluering. Hvis denne procedure skal appliceres på hvert 5-ugers modul, vil det selvsagt give udfordringer helt enkelt i form af at den tid, dette må tage fra den egentlige undervisning.

10.1. Forventningsafstemning

Vi har lagt størst vægt på er forventningsafstemningen. Det har igennem hele forløbet vist sig, at det er særdeles vigtigt at klargøre, hvad det enkelte modul drejer sig om, hvad indholdet er og hvordan undervisningen er tilrettelagt. Tilbagemeldingerne har vist, at her var der mangler i starten, hvilket vi efterfølgende har søgt at rette op på, hvilket i høj grad ser ud til at være lykket.

10.2. Midtvejsevaluering

Grundet den begrænsede tid, der er til rådighed, har der ikke været afholdt egentlige midtvejsevalueringer. Vi opfordrer i stedet til, at der på hvert enkelt hold etableres en åben, løbende evaluerende dialog, så godt og skidt kan blive opsamlet øjeblikkeligt og evt. problemer blive løst. Dette har vist sig som en frugtbar vej.

10.3. Slutevaluering

Slutevalueringen afholdes elektronisk af RMC's administration, og her har svarprocenten været så lav, at der ikke kan udledes noget reelt heraf. Dette er utilfredsstillende, og vi kan kun håbe, at der fremadrettet bliver rettet op på dette, så slutevalueringernes resultater kan indgå i erfaringsmateriale mhp. den videre planlægning.

10.4. Evaluering i undervisergruppen

I undervisergruppen er der i forbindelse med planlægningsmøderne blevet afholdt en grundig evaluering af hvert modul, hvor konklusionerne har indgået i den videre planlægning. I denne evaluering har indgået evaluerende udsagn fra studerende, der er fremkommet enten undervejs eller efter undervisningsforløbene.

I disse evalueringer er både gode og mindre gode momenter i undervisningsforløbene blevet diskuteret med henblik på at holde fast i det gode og rette op på det mindre gode.

10.5. Opsummering af evalueringerne

Evalueringen af KAP-faget og undervisningen har været foretaget i hht. RMC's ordinære procedurer, hvilket ikke har ført til et klart billede af positive og negative forhold.

Der har til gengæld specielt i forbindelse med den løbende planlægning i høj grad været inddraget en række forskellige evalueringselementer mhp. at optimere de følgende undervisningsforløb, hvis resultatet kan opsummeres:

Velfungerende forhold:

- Differentieret holddeling virker;
- Den genre- og stilløse tilgang fungerer;
- Indstudering/fremlæggelse af kompositionerne i sammenspilsformat skaber frugtbare læringsrum;
- Det er muligt at komme de studerende i møde, stilistisk så vel som fagligt.

Udfordrende forhold:

- sårbarheden over for fravær – primært i moduler, hvor sammenspil i mindre grupper er omdrejningspunktet;
- det er en udfordring at få tyngde i formidlingen af det faglige input;
- de studerendes meget forskellige faglige indgangsniveau udelukker en række former for undervisning, især meget konkret formidling af eksisterende traditioner og teoretiske fænomener;
- svært at få nok tid til den enkelte studerende;
- vigtigheden af tydelighed i forventningsafstemningen/introduktionen til hele faget og det enkelte modul.

Paradigmatiske eksempler

1. Referencekomposition

Ud langs stranden er et eksempel på en reference-komposition, der demonstrerer udpegelsen af et signifikant element i et valgt nummer mhp. brugen af elementet til skabelsen af et nyt nummer. I dette eksempel gennemgår startmotivet fra Radioheads: *Blowout* (a - h - fis) – se Figur 4 neden for - forskellige former for transformationer, som danner udgangspunkt for et nyt nummer; i dette tilfælde sangen "Ud langs Stranden" (se også Bilag, s.66).

Grungy bossa feel
tempo 112

Blow out

(live unplugged)

Radiohead

Mel
he- els out All the time glued Kil- ling what I
blow out I am glued Just in case I

Mel
fe- el out And ev- ry- thing I touch Turns to stone

Mel
Eve- ry- thing I touch Turns to stone fine

Mel
I am

rep. 4 x
last x only
D.C.
al Fine

Figur 4. Det valgte nummer: Radiohead: *Blow out*.

Paradigmatiske **eksempler**

I Figur 5 ses de indledende takter af *Ud langs stranden*. Motivet fra *Blow out* findes i optakten til A; i t.2,4-3 af A bringes motivet transformeret – her i retrograd inversion²⁶ – med a1 som spejlingsakse og med en tilføjet tone. I t.6,3-7,3 bringes motivet i inversion²⁷.

The musical score for Figure 5 consists of two systems. The first system, labeled 'A', shows the first three measures. The melody line has lyrics 'An- der ind og ud'. The keyboard accompaniment has chords Gm, E^bma^{7(#11)}, and Gm. The second system shows measures 4-8. The melody line has lyrics 'stræk- ker op ta- ler ud'n om kig- ger'. The keyboard accompaniment has chords E^bma^{7(#11)}, B^b9 add, Dm, E^bma^{7(#11)}, and E^bma^{7(#11)}. A triplet of eighth notes is marked over the 'ta- ler' measure.

Figur 5. Motiver fra *Blow out* anvendt i referencekompositionen

I Figur 6 ses brug af yderligere transformationer af det initierende motiv fra *Blow out* i *Ud langs stranden*, som kan ses i sin fulde udstrækning i Bilag, s.66).

The musical score for Figure 6 shows a single system of music. The melody line has lyrics 'med at se dig med at rør dig la- der lå- ren vas- ke'. The keyboard accompaniment has chords E^bma^{7(#11)}, E^bma^{7(#11)}, Gm, Dm, and E^bma^{7(#11)}.

Figur 6. Yderligere transformationer af det initierende motiv.

²⁶ Retrograd inversion betegner det originale motiv bagfra, med modsat bevægelsesretning.

²⁷ Dvs. med modsat bevægelsesretning.

2. Valgmodul "Metafor & tekstur" – indhold og opbygning

Et af de i alt 5-ugers valgmoduler (dvs. 5 x 2 timer), der indgik i det udbudte emneudvalg i KAP, havde titlen "Metafor & Tekstur". De studerende havde selv valgt sig på forløbet ud fra følgende beskrivelse af forløbet:

"Metafor og tekstur"

- *Metaforer omkring hvad musikken skal beskrive - som kompositorisk motor.*

Har du tænkt over hvordan spørgsmålet "hvad er en god næste tone" ikke altid giver et dybt tilfredsstillende svar..?

Er det ofte spørgsmålet der er problemet - og ligger svaret ikke altid inden i spørgsmålet? Med andre ord, kommer gode svar af gode spørgsmål? ...

Holdet vil arbejde med en række mulige "andre steder at starte sine kompositioner" end "hvad skal den første/næste tone eller akkord være?"

Hvis alt er muligt, hvordan kan noget så blive vigtigt? Vi vil mærke efter hvordan en overordnet stilningtagen til musikkens "overflade" og "inderside" kan løse konkrete spørgsmål i det musikalske materiale.

Hvad fortæller nummerets titel eller din fornemmelse for nummerets vibe om musikalske dimensioner som register, dynamik, tekstur, tempo, orkestrering, feeling, abstraktionsgrad, intervaller, dissonansgrad, etc ...?"

I grove træk blev undervisningsforløbet opbygget således:

2.1. 1. undervisningsgang

Musikalske dimensioner:

Vi lavede sammen i klassen en meget lang liste over mulige dimensioner at starte med, hhv. mulige områder at foretage valg i musikken udover tonematerialet. (man kan f.eks. vælge register, tempo, tæthed, klang, orkestrering, solister, dynamik, abstraktionsgrad, tonalitets-grad, tonalitets-type, feeling, interval-præferencer, etc, etc., etc., før man vælger tonemateriale). Listen blev afsindig lang, og afspejlede – som altid – helt direkte hvem der havde lavet den, nemlig præcist dette hold studerende – hvilket også er en del af pointen. (*Derfor er de studerendes liste ikke gengivet her. Men prøv selv at lave én, og stop ikke før der er mindst 20-30 dimensioner på listen*).

LEKTIE til uge 2: Tre givne begreber til hele holdet: SULT, FORÅR, VAND. Skitsér herudfra 3 forskellige numre UDEN AT VÆLGE EN ENESTE TONE, baseret på de 3 begreber.

Det skal (i hvert fald teoretisk) kunne spilles af de musikere/instrumenter vi har på holdet, incl. bi-instrumenter. Beskriv så mange dimensioner af musikken som du kan (med udgangspunkt i listen vi lavede i klassen), blot ikke tonerne.

Fx skriftligt. Eller grafisk. Men uden noder. Og ikke "færdigt".

2.2. 2. undervisningsgang

Alle studerende fremlagde deres "metaforisk planlagte" stykke musik, men kun som beskrivelse, ikke som lyd. Respons på ideerne.

LEKTIE til uge 3: Omdan dine metaforiske/teksturelle/overordnede planer / outlines til konkret musikalsk materiale. Skal kunne spilles/ realiseres i timen næste uge.

2.3. 3. undervisningsgang

Alle studerende fremlagde deres omsættelse af den metaforisk planlagte vision til et stykke musik, denne gang spillet på holdet. Respons.

LEKTIE til 4.gang: "Det samme, men nu med melodisk materiale/ tonal melodi." D.v.s.: Vælg en metafor selv, definer så mange dimensioner af musikken som muligt, til sidst også tonerne. Krav: der skal indgå melodisk materiale eller en tonal melodi. (Valget af denne lektie skyldtes en konstatering

af, at mange studerende havde besvaret opgaven med en langt højere grad af abstraktion end hvad der virkede naturligt/**nødvendigt** ud fra deres eget musikalske ståsted. Pointen var ikke at metaforer fører til atonal musik eller til situationistiske happenings – selv om det godt kan gå den vej.)

2.4. 4. undervisningsgang

Alle studerende fremlagde deres "besvarelse" af opgaven, spillet på holdet. Respons.

LEKTIE til sidste gang: Frit valg mellem:

1) Komponer med udgangspunkt/startpunkt i andre dimensioner end tonevalg: definer helt klare landskaber inkl. dine planer for udviklinger/indhold i nogle af disse andre dimensioner. Først til sidst må der komme toner på.

Eller, alternativt:

2) Skriv et stykke musik som helt mangler enten melodisk eller harmonisk eller intervallisk dimension, definer på forhånd (uden tonevalg) dine planer for udviklinger/indhold i nogle af disse andre dimensioner. Først derefter må der komme toner på.

2.5. Andre ideer til opgaver, som det ikke kunne nås at stille på de 5 uger

1) metafor lektie II: metafor lektie (som ovenfor, dvs kun metafor, ikke toner), nu incl handling/ forløb i musikken

2) at skabe musik ud fra metaforer - hvor mange dimensioner kan inddrages/gennemtænkes? Forsøg at tage stilling til SAMTLIGE musikalske "dimensioner" på din egen liste over musikalske dimensioner fra uge 1, ud fra én metafor.

3a) Tekstur øvelse: - ét valgt ensemble/line-up: beskriv en række forskellige musikalske landskaber med en given besætning. som tilsammen har den variation som et helt repertoire til et band behøver..(ud fra hvad du selv synes).

3b) Orkestrerings-muligheder - ét valgt ensemble/line-up, beskriv i ord eller grafisk minimum tre, helst fem-syv mulige "typer musik" for denne kombination af mus/pers – som skal have det til fælles at du "har lyst til at høre dem".

2.6. Yderligere refleksion over undervisningen:

Det viste sig at være enormt sundt og tiltrængt for de studerende at arbejde på denne måde. Men det blev hurtigt klart, at der krævedes en dybtgående oversættelse eller rettere almengørelse af underviseres egne tanker om fænomenet, før vi kom fri af den tendens som opstod i starten af forløbet, hvor nogle af de studerende begyndte at komponere, ikke bare efter de anviste metoder, men også efter (hvad de troede var) underviserens stilistiske præferencer; en tendens som det normalt er vigtigt for os at undgå i undervisningen.

Vi havde derfor en kort overgang vore tvivl om disse tanker og processer var for private til at dele med de studerende i den form som det skete her. Men set i bakspejlet synes vi, at det gik lige som man kunne håbe.

Og, ideen med at forløbet opsplittede kompositions-processen i metafor og derefter tonevalg, og måden hvorpå lektierne til de studerende afspejlede og udnyttede denne opsplittning, fungerede særdeles godt i forhold til at få introduceret de studerende til fænomenet "metaforer som kompositorisk motor".

3. Tematisk komposition²⁸

Dette eksempel, hvor temaet var "vinter", har været anvendt i kompositionsprojektugen februar 2012 (aktuelt tema med tilhørende snedække over hele landet), hvor studerende fra 1. årgang på musikerlinjen og fra sangskriverlinjen deltog.

Eksemplet sigter mod at ramme bredt overfor de studerende med deres forskellige musikalske forudsætninger. De får i relation til temaet præsenteret materiale og redskaber, de forhåbentlig direkte kan forholde sig til: Fra sangskriveren, som kan basere historien i sin sang på temaets umiddelbare konkrete og /eller følelsesmæssige implikationer til den kompositorisk øvede studerende, som kan udlede musikalske strukturer og elementer fra forskellige fortolkningsmuligheder og bruge dem som udgangspunkt for kompositionsprocessen.

3.1. Begrebsbrainstorm

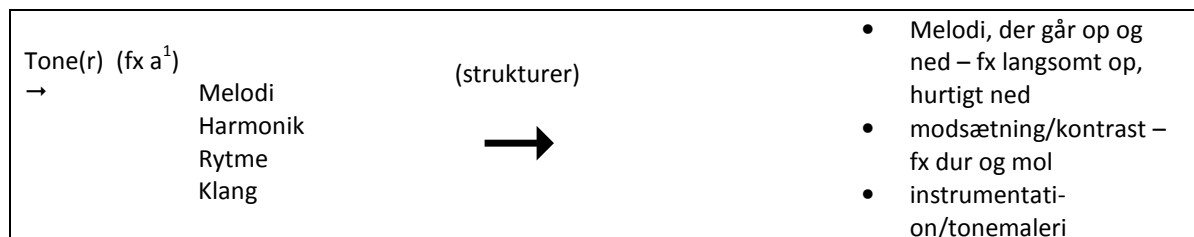
Processen frem mod den færdige komposition kan startes med en *brainstorm* på de associationer, som begrebet "vinter" umiddelbart giver:

- sne	- mørke	- snot
- iskrystal	- depression	- død: årets cyklus = livets cyklus
- kulde:	- selvmord	- frost
• følelseskulde	- hygge	- jul
• - 273°C (=lidt/ingen bevægelse - statisk)	- varme (!)	- dvale
	- trafikproblem	- vinterhi
	- kakao	- skiløb/løjper
	- stearinlys	- skjorter

3.2. Transformation til musikalske strukturer

Det er en mulighed at komponere ud fra de stemninger, billeder og historier, som ovennævnte associationer frembringer hos den enkelte. En anden mulighed er at undersøge muligheden for at transformere associationerne til musikalske strukturer, hvilket betyder at vi må se nærmere på det musikalske materiale.

Som nedenstående Figur 7 viser, kan de første skridt i kompositionsprocessen være en udvikling af materialet:

Figur 7

3.2.1. Udvalgt begreb: Iskrystal

Lad os tage udgangspunkt i en af associationerne oven for, fx iskrystal, hvor vi vælger at nøglekarakteristikken er *symmetri* og implikationen er en *palindrom* (forløb, der er ens forfra og bagfra) – se Figur 8.

²⁸ Fra demonstration af tematisk komposition til inspiration den første dag i en af de afholdte projektuger.

Nøglekarakteristik:
Symmetri

Implikation:
palindrom
(se Figur 9)

Figur 8

3.2.2. Symmetri i musikalske strukturer

En udmøntning af symmetribegrebet på et musikalsk materiale fører frem til bl.a. nedenstående tonestrukturer.

a)	b)	c)	d)	e)	f)
palindrom	motiv	retrograd (=krebs)	inversion (omvending) (- tonal)	inversion (- real)	inversion (tonal) + retrograd

Figur 9. Udmøntning af symmetribegrebet

3.3. Vintertid

For at perspektivere problemstillingerne og samtidig eksemplificere mulige relationer mellem begreber og musikalsk indhold kan det være frugtbart at inddrage et eksempel på konkret udmøntning af et relateret begreb som fx "vintertid"²⁹, som det ses i Figur 10. Her er tidsbegrebet repræsenteret af den vedholdende gentagelse af tonen gis, vinterkulden er repræsenteret af "kulde-intervallet" den lille sekund gis-a (fra t.2). Et andet "kulde-interval", der forekommer, er det "tomme" interval *kvint* – ligeledes fra t.2.

Figur 10. Anders Müller: Vintertid

3.4. Rækkedannelse

Vi står nu med flg. elementer:

- symmetriske strukturer: skalaer; palindrom
- "kulde-interval" (gis-a)
- "tomme" intervaller (mere kulde): kvint + kvart (komplementærintervallet til kvint).
-

Lad os forsøge at udmønte disse elementer i en rækkedannelse, som det ses i Figur 11. "Iskrystal-motiv"

²⁹ Temaet stammer fra musikken til en kortfilm netop benævnt "Vintertid", hvor titlen refererer dels til en misforståelse i forbindelse med overgangen fra sommer- til vintertid (som vel egentlig kaldes normaltid), dels til en generel vinterstemning.

Paradigmatiske eksempler

"kulde -interval" (gis-a)   Iskrystal –motiv
- v. tilføjelse af kvart   anden tonerækkefølge

Figur 11. "Iskrystal-motiv"

Rækken kan videre udbygges, som det ses i Figur 12. Det er en vigtig pointe i processen, at det er en mulighed at forkaste det, som en systematisk fremgangsmåde frembringer. Fx fører rækkedannelsen i Figur 12 ikke til noget brugbart for os, en smagsdom vi giver os selv den suveræne ret til at afsige.

palindromdannelse   afsætning af
iskrystal-motiv   - anvendelighed?

Figur 12

3.5. Nyt forsøg: Brug af kvint – selektion af toneudvalg

Vi går derfor videre med at afsøge muligheder, fx med brug af kvintintervallet i stedet for kvartintervallet - Figur 13.

- kvint (=tom) – repræsenterer ligeledes kulde-elementet

Figur 13

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

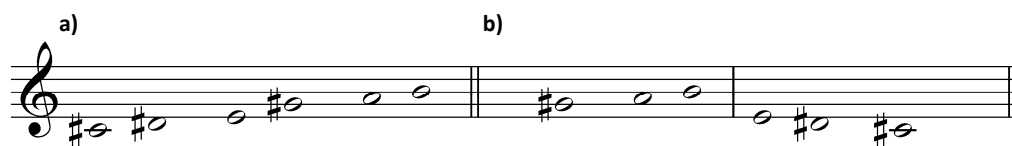
Figur 14

I Figur 14 ses rækken udviklet i symmetri ved brug af de to "kulde-intervaller": lille sekund og ren kvint.

Vi foretager nu endnu en smagsdom og udtager et toneudvalg, som er vist med indramningen: tone nummer 5, 6, 7, 8, 9 og 11. Systemet tilbyder tonerne 1-12, men vores selektivitet tilsiger os, at indskrænke os til det indrammede toneudvalg.

Paradigmatiske **eksempler**

Det kan der være mange grunde til her skal blot nævnes et par stykker: Fx falder de 6 toner inden for en diatonisk skala: cis æolisk (der mangler blot fis) - Figur 15.a; endvidere udviser toneudsnittet symmetrisk potentiale - Figur 15.b.

Figur 15

3.6. Temadannelse

Vi kan nu skride til - med udgangspunkt i ovenstående betragtninger og tonemateriale - at prøve at danne et tema efter den enkle opskrift: melodi med akkord(er).

3.6.1. Akkord

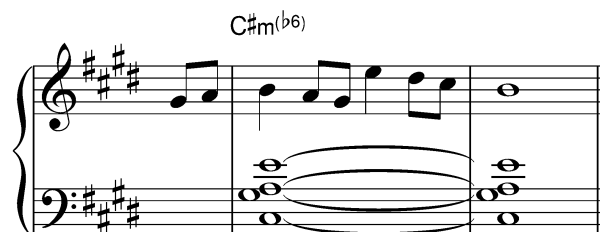
Tone 5-6-7-8 udgør en spredt beliggende C#m(b6) akkord – hvorfor ikke prøve at starte med den!

Figur 16

3.6.2. Tema

Toneudsnittet kan danne følgende lille, tematiske initiering - bemærk palindrom-strukturen i de første 5 toner:

Figur 17

Nu er vi i gang. I fortsættelsen kunne vi inddrage flere toner fra toneudvalget og bryde akkorden som en afveksling til den liggende akkord - Figur 18, t. 2-4.

Måske kunne vi derefter komme videre ved at inddrage den endnu ikke benyttede tone i skalaen (cis-æolisk), som er fis. Hvis fis introduceres som grundtone i den næste akkord, vi vælger, får vi derved en form for I-IV akkordbevægelse, i analogi med bluesharmonikkens mest karakteristiske progression – ikke at det *skal* være en blues, men associationen har vi da lov at lege med! Og i de følgende takter kommer melodi og akkorder næsten af sig selv, idet den allerede lagte linje følges - Figur 18, t.5-9. Herefter drillede videreførelsen en del, men løsningen blev fundet i form af en stærkt dissonantisk akkord med en karakteristisk opløsning, i en sekvens med tre faldende sekvensled - Figur 18, t.10-15.

Paradigmatiske eksempler

The musical score consists of three systems of piano accompaniment in the key of D major (three sharps). The first system (measures 0-5) features a melodic line in the right hand and a bass line in the left hand. Chords indicated above the staff are C#m(b6) and F#m(b6). The second system (measures 6-10) continues the melodic and bass lines. Chords indicated are Bm6, C#m(b6), DΔ9(#5), and G# lokr. G#7(b9). The dynamic marking *mf* is present. The third system (measures 11-15) shows further melodic and bass line development. Chords indicated are C#7sus, C#7, F# lokr., F#7(b9), B7sus, B7, D# lokr., D#7(b9), G#9sus, and G#9. The dynamic marking *p* is present.

Figur 18

Hvis vi havde sat os som mål, at alt hvad der foregik, skulle bygge på vores indledende symmetriske strukturer, så var vi kommet på vildspor. Men pointen er her, at vi her blot konsekvent *har taget afsæt* i de valgte strukturer, og så ladet musikken føre os derhen, den ville.

3.7. Form - færdiggørelse

Færdiggørelsen forløb i store træk som følger:

Det indtil nu frembragte udgør en tematisk helhed, som kunne gentages, evt. med mindre variationer. Så er der vist brug for noget kontrast, der passende kan udgøres af et nyt tema i Des-dur, så vi opnår det typiske, men allivel effektfulde skift fra mol til dur. En tilbagevendende til vores oprindelige tema afrunder forløbet, så vi står med en traditionel AABA-form.

Så mangler der vist kun en lille intro, en lille coda og endelig en titel: *Inverno* - italiensk for vinter! Det færdige resultat ses i bilag, s.64.

Konklusion

1. Rapportens indhold

Forud for fagbeskrivelsen for faget KAP (Komposition – Arrangement – Produktion) i den nye studieordning fra 2011, hvor hele det faglige spektrum blev nytænkt, gik et omfattende fagligt udviklingsarbejde, der strakte sig fra sommeren 2009 til begyndelsen af 2011.

Udviklingsarbejdet gennemførtes på adskillige niveauer i den faglige organisation og omfattede et bredt område, fra udviklingen af visioner og værdisæt for undervisningen til de konkrete formuleringer i fagbeskrivelsen. Disse kan i hovedtræk opsummeres:

- *Inden for fagområdet Komposition/Arrangement/Produktion fokuseres der på en lang række forskellige aspekter af at sammensætte og strukturere musikkens materiale.*
- *Undervisningen foregår i respekt for hver enkelt studerendes musikalske ståsted og med målsætningen om en frugtbar udvikling af den enkeltes kompositoriske potentiale.*

De givne logistiske og resurse-mæssige rammer er:

- KAP: De studerende følger holdundervisning (8-10 studerende pr. hold) på 2 timer ugentligt på 1. og 2. år i to skemalagte 5 ugers-moduler pr. semester
- Projektuge: På 1. år afholdes en projektuge med komposition som overskrift.

Undervisningens faglige indhold udlægges i 8 temablokke (tilsvarende de to første år hvor undervisningen i KAP ligger), der tilsammen skal sikre opnåelsen af fagbeskrivelsens faglige mål.

De 8 faglige kerneområder – som holdes fri for genre- og stilparametre – er for første årgang på den ny studieordning:

- Analyse og refleksion
- Instrumentation/klang
- Polyfoni
- Linjer og flader
- Stiløvelser
- Arrangement
- Valgmoduler
- KAP-fagligheden i faget KV

En række vigtige planlægnings-elementer er identificeret:

a) Arbejdet i centret (som KAP er tilknyttet) med:

- planlægning af forløb, logistik og lokalefordeling mm., indhold, holddeling, udnyttelsen af underviserkapacitet
- Parametre for sammensætning af hold/undervisningsgrupper:
  - Interessefelt
  - Arbejdsform
  - Foretrukne præsentationsformat

b) Undervisningsformater

- Forelæsningsplenum
- Opstartsplenum for henholdsvis 1. og 2. årgang
- Interesse-homogene praksisfællesskaber
- Interesse-divergerende praksisfællesskaber
- Fremlæggelses- og evalueringshold
- Små sammenspilshold á 3-4 studerende

c) De studerendes profil - bliver en afgørende faktor ved planlægning af:

- De faglige kerneområder
- Holdsammensætning
- Didaktik og metode i modulerne

d) To hovedtyper af studerende med tilhørende præsentationsformater:

- Arbejder med noder
- Arbejder uden noder

Dette er med til skabe to forskellige typer læringsrum:

- Det specialiserede læringsrum
- Det udviklende læringsrum.

e) Udvikling af strategier for læreringsforløb – både den enkelte lektion og 5-ugers forløbene. Her ligger en række de centrale udfordringer, som hver i sær må mødes med en gennemtænkt strategi inden for følgende områder:

- Metoder for præsentation og indlæring af fagligt stof
- Didaktik
- Opgaver: volumen og typer
- Produkt, fremlæggelse og feed-back
- Afleveringskrav

2. Rapportens hovedresultater

Undervisning i komposition på RMC inden for de i udstukne rammer er karakteriseret ved at:

- differentieret og detaljeret planlægning af såvel former som indhold er en nødvendighed;
- den studerendes profil skal medtænkes ved planlægningen;
- inddelingen af / udvælgelsen fra det faglige felt skal gennemtænkes nøje og tilpasses såvel faget læringsmål som de studerendes forudsætninger;
- Strategier og metoder for undervisningen skal gennemtænkes og planlægges nøje
- det er muligt at operere med en genre- og stilløs tilgang;
- Indstudering/fremlæggelse af kompositionerne i sammenspilsformat skaber et frugtbart læringsrum.

3. Formidling

Projektets resultater vil blive tilgængelige på linje med øvrige FoU-projekter under pædagogisk udviklingsvirksomhed på RMC, ligesom projektets resultater vil kunne fremlægges af forfatterne i forbindelse med afholdelse af symposier el.lign. på RMC, hvor det kunne være en mulighed at invitere interesserede fra eksterne institutioner (DKDM, MGK, Musikskoler, Højskoler o.lign.).

Litteratur

- Adler, Samuel:** *The Study of Orchestration*. W. W. Norton & Company, 2002
- Bernstein, David W. & Hatch, Christopher (Ed.):** *Writings through John Cage's Music, Poetry, and Art*. University of Chicago Press. (February 1, 2000).
- Cage, John:** *Silence - Lectures And Writings*. Wesleyan University Press, 1961.
- Cage, John:** *A Year from Monday: New Lectures and Writings*. Wesleyan; 1st edition (May 15, 1967).
- Cox, Christoph & Warner, Daniel (Ed.):** *Audio Culture: Readings in Modern Music* - Bloomsbury Academic, 2004.
- Dobbins, Bill:** *Jazz Arranging and composing*. Advance Music, 1986.
- Hindemith, Paul:** *The Craft of musical composition. Book 1: Theory*. 4.ed. Ed. Schott, Mainz 1970. Transl. Arthur Mendel.
- Hindemith, Paul:** *The Craft of musical composition. Book 2: Exercises in two-part writing*. Ed. Schott, Mainz 1941. Transl. Ortmann.
- Jeppesen, Knud:** *Kontrapunkt - vokalpolyfoni. 2. udg.* Wilhelm Hansen, København, 1946.
- Miller, Ron:** *Modal Jazz Composition and harmony. Vol.1*. Advance Music, Rottenburg N. 1996.
- Müller, Anders:** *Musikalske strukturer*, 3. udgave, København: Edition Wilhelm Hansen, 2012
- Pease, Ted:** *Jazz Composition. Theory and Practice*. Berklee Press, Boston. 2003.
- Pedler, Dominic:** *The Songwriting secrets of the Beatles*. Omnibus Press, 2003.
- Perricone, Jack:** *Melody in Songwriting. Tools and techniques for writing hit songs*. Berklee Press, Boston, 2000.
- Persichetti, Vincent:** *Twentieth-Century Harmony*. W.W.Norton & Co.,N.Y. 1961.
- Piston, Walter:** *Counterpoint*, W. W. Norton & Company, 1947.
- Rasmussen, Karl Aage:** *Musik i det tyvende århundrede – en fortæling*. Gyldendal, 2011.
- Schoenberg, Arnold:** *Fundamentals of Musical Composition*. Faber and Faber, London, Boston, 1970.
- Toch, Ernst:** *The Shaping forces in music*. Dover Publications, 1948.
- Uhlehla, Ludmila:** *Contemporary Harmony*. Advance Music, 1994.
- Weissman, Dick:** *Songwriting*, Hal Leonard Corporation, 2001. ISBN 9780634011603.

Appendiks 1

Dette appendiks indeholder diverse halvofficielle notater/papirer, fremstillet 2009-2011 i processen frem mod udarbejdelse af den ny studiestruktur samt implementeringen af denne.

- 1) Center for komposition og sangskrivning - Noter - Vallekilde aug.2009
- 2) Vision for aktiviteter i kompositionsfeltet – præsentation på P-rådsmøde d.23/11/2009
- 3) Værdigrundlag – udkast 18.jan.2010
- 4) Resume af scenarieøvelsen på RMC-Seminaret d.16-17/8/2010
- 5) Personaleseminaret, mandag den 16. august 2010
- 6) Plan for Kompositionsprojekt uge 50, 2012 – 1.årgang BMus

---

1. Center for komposition og sangskrivning - Noter - Vallekilde aug.2009

Vallekilde 25/8/2009 / AM

1.1. Vision

(Sammenfatning)

- Komposition: Output i højeste kvalitet
- Integration af komposition i musikerkabet
- Stilistisk åbenhed (også for at tiltrække et stilistisk bredt ansøgerfelt).
- Synlighed
- hertil kommer Django's tekst:

Vision for Composition and 'Sangskriver' within RMC.

Our vision is of a school where the practise, analysis, and understanding of composition are an integral part of everything that is taught. We recognise that composition is already embraced in many lessons such as KUV, individual instrumental lessons, etc.

We do not suggest that every piece of music played at RMC must be a new composition, rather that every student should understand the compositional aspects of what they are playing.

Our vision is of a higher quality of composition.

We believe the conservatory needs to cover the broadest spectrum of musical styles possible, thereby presenting an image of openness to creative, young prospective students who on graduation will be at the forefront of contemporary music and will set the standard for the rest of the world and beyond!

1.2. Konkrete tiltag

- En undersøgelse af repræsentation af kompositionselementet i fagbeskrivelserne på RMC. Indgår kompositionselementet her i overensstemmelse med vores visioner?
- Kompositionens "stævner" – projektperioder á 1- 2 ugers varighed
- Komponist coaching
- Oprettelse af intranetbaserede resurser omkring redskaber for komposition: Vidensdeling/blog/idebank
- En kortlægning af mulige medier for udgivelse
- Udvikling af clinics/workshop/kurser/foredrag mv.

2. Vision for aktiviteter i kompositionsfeltet – præsentation på P-rådsmøde d.23/11/2009

ALLE på RMC er dybt involveret i betragtningen af nye musikalske veje og stier, enten direkte som autorer eller som medvirkende "fødselshjælpere". Det er jo karakteristisk, at autoren ikke står alene, men er dybt afhængig af medmusikere, arrangører, producere, lydteknikere og managere i projektet omkring at frembringe og formidle musikken.

Derfor er det af afgørende betydning, at alle medvirkende har en dyb forståelse for og indsigt i processen. Det er opnåelsen og styrkelsen af denne indsigt, der er det egentlige mål for arbejdet i CKS.

Efter vores opfattelse er midlet til at nå dette mål et samspil mellem analyse, refleksion samt egne erfaringer og oplevelser på den ene side og konkret beskæftigelse med kompositionsprocesser på den anden.

Analysen, refleksionen og oplevelsen skal søges i enhver beskæftigelse med musikken: Når man lytter til den, spiller den, formidler den etc. etc.

Den skabende, innovative proces skal ligeledes søges i enhver mulig situation: Ikke blot i forbindelse med en egentlig kompositionsproces, men i lige så høj grad som interpret, akkompagnatør, improvisator, pædagog, etc.

Emnefeltet for CKS bliver således mangfoldigt:

- Selve kompositionsprocessen: Frembringelse af kompositioner, såvel fikserede som improviserede forløb.
- De kompositoriske processers forbindelse til de musikermæssige kompetencer: Interpretation, improvisation, personalstil mm.
- Udvikling af nye veje inden for pædagogik og formidling, der inddrager det kompositoriske element.
- Refleksion og bevidstgørelse i fht. i musikken, dvs. kunne stille spørgsmål til den: Hvad, hvordan, hvorfor? etc. Herunder en analytisk tilgang til musikken, der spiller sammen med den oplevelsesmæssige tilgang.
- Forståelse for det kompositoriske elements placering ikke blot i det musikalske felt, men også i det kulturelle.
- mm

Vores centermedlemmer repræsenterer vel primært de to første emnefelter. Dette afspejles vel også en række tiltag, som vi er har planer om at søsætte:

- Kompositionskonkurrence – mhp. etableringen af RCM Songbook
- Song "in a round". Udveksling af "sange i rundkreds"
- Komponist-coaching
- Kompositionsstævneuge

Derudover har vi ønsker om at arbejde på de indre linjer:

- Kompositionselementet i fagbeskrivelserne: Skabe klarhed og overblik over om studieordningerne giver plads til og rum for kompositionselementet.
- Vidensdeling/idebank – intranet el. lign.
- Erfaringsudveksling mellem undervisere i komposition – også fra andre undervisningsinstitutioner - Møder, foredrag mv.
- Dialog / samarbejde med andre centre og faglige grupperinger

Endelig er det vigtigt for os at understrege yderligere to ting:

- Ovenstående emnefelter skal opfattes i den stilistisk bredest mulige forstand. RMC skal dække det bredest mulige spektrum af musikalske stilarter, for således at præsentere sig som åben og attraktiv over for de mest kreative og visionære uddannelsessøgende.
- Det løft, som en realisering af vores vision vil give, skal være *synligt*.

Vores mål kan således konkretiseres i nedenstående punkter:

- Opnåelsen og styrkelsen af indsigt i og forståelse for de kompositoriske processer hos *alle* på RMC, der er involverede i den skabende, musikalske proces.
- Øget kompositorisk output i højeste kvalitet: Egl. kompositioner, improvisationer, indspilninger, musik generelt.
- Integration af kompositionselementet i musikerskabet – performancemæssigt, reflektorisk, analytisk, pædagogisk.
- Udvikling af redskaber til understøttelse i kompositionsprocessen.
- Stilistisk åbenhed.
- Synlighed.

16/11 2009

AM

---

3. Værdigrundlag – udkast 18.jan.2010

At beskæftige sig med komposition er at fokusere på de uendeligt mange forskellige aspekter af at sætte toner, klange og rytmer sammen, dvs. ikke kun at frembringe nye kompositioner, men lige så meget arrangere dem, fortolke dem, diskutere dem, analysere dem, reflektere over dem etc.

Output i højeste kvalitet

- inden for egl. kompositioner, improvisationer, arrangementer samt indspilninger generelt
- i respekt for og med fuld udnyttelse af hver enkelt studerendes kompositoriske potentiale

Den *ny* komposition/det *ny* nummer – m/u. tekst – er omdrejningspunktet for den musikalske udvikling og det kunstneriske udtryk.

Integration af det kompositoriske element i alle aktiviteter på RMC:

At beskæftige sig med komposition er at fokusere på de uendeligt mange forskellige aspekter af at sætte toner, klange og rytmer sammen, dvs. ikke kun at frembringe nye kompositioner, men lige så meget arrangere dem, fortolke dem, diskutere dem, analysere dem etc.

- i alle aspekter af musikerskabet: performancemæssigt, reflektorisk, analytisk, pædagogisk etc.
- indsigt i og forståelse for de kompositoriske processer hos *alle* på RMC, der er involverede i den skabende, musikalske proces.

Stilistisk åbenhed

- plads til det individuelle udtryk

Synlighed

- kompositioner og andre værker fra RMC-dimittender spiller en betydende rolle på den rytmiske musikscene

Sammenfatning af diskussion på centermøder

Vision for Composition and Songwriting within RMC.

Our vision is of a school where the practise, analysis, and understanding of composition are an integral part of everything that is taught.

We recognise that composition is already embraced in many lessons such as KUV, individual instrumental lessons, etc.

We do not suggest that every piece of music played at RMC must be a new composition, rather that every student should understand the compositional aspects of what they are playing.

Our vision is of a higher quality of composition.

We believe the conservatory needs to cover the broadest spectrum of musical styles possible, thereby presenting an image of openness to creative, young prospective students who on graduation will be at the forefront of contemporary music and will set the standard for the rest of the world and beyond!

Professor Django Bates

---

4. Indhold-arbejdsform-KOMP-ARR-PROD - Ideer seminar aug.2010

Center for komposition og sangskrivning

4.1. Resume af scenarieøvelsen på RMC-Seminaret d.16-17/8/2010

Resume af scenarieøvelsen på Seminaret d.16-17/8/2010, hvor flg. medlemmer af Center for Komposition og Sangskrivning var til stede: Anders Müller, Jesper Sveidahl, Michael Sunding.

Dette papir er tænkt som et oplæg til den videre planlægning af KOMP/ARR/PROD (det senere KAP).

4.1.1. Et bud på fagets realisering

Rektor havde lagt op til en scenarieøvelse i sit udsendte arbejdspapir:

Hvordan ser virkeligheden inden for faget Komp/Arr/Prod helt konkret ud for første årgang (2011/2012); hvad foregår der, hvilke projekter laver de studerende, hvordan foregår det, hvad gør I som lærere osv.?

De afgørende, ydre rammer for besvarelsen af spørgsmålet er:

Logistik:

- Et ugentligt timetal på 2 lektioner (á 1 undervisningstime) i skemaugemodulerne (der er fire skemaugemoduler á fem uger)
- 1 projektuge pr. år

Antal studerende: 30.

Den studerendes arbejdstid i faget pr. år: 5 ECTS, svarende til ca. 135 arbejdstimer.

På denne baggrund opstillede vi flg. foreløbige model for planlægningen af undervisningen i hele forløbet over 1.-4. semester.

4.1.2. 8 projektmoduler

Forløbet udgøres af 8 projektmoduler, hvor skemaugemodulerne danner den overordnede logistiske ramme.

Hertil kommer i alt to projektuger.

4.1.3. *Udmøntning af fagligt indhold*

Forslag til fagligt indhold (videresendt til arbejdsgruppen for den ny studieordning):

Inden for komposition, arrangement og produktion arbejdes der inden for flg. overordnede emnefeltter:

- Former og strukturer inden for melodik, harmonik og rytmik
- Disponering af musikalske forløb
- Forskellige former for flerstemmighed
- Instrumentation, klang og lyd
- Kombinationer af musik og tekst
- Metoder og strategier
- Indspilning
- Forskellige typer af for musikalske medier: digitale platforme, audio-indspilning, partitur
- Analyse af og refleksion over andres og egen musik.

Fagets indhold udmøntes i 8 temablokke, som knyttes til de 8 projektmoduler. (En temablok er tematisk ramme, der kan være sammensat af flere forskellige temaer). Evt. kan en eller begge projektuger udgøre rammen om en tematisk blok.

Fx:

- Musik + tekst
- Instrumentation – m. opførelse
- Indspilning i studie
- Analyse af Musik – modelkomposition
- Harmonik
- Flerstemmighed
- Melodik-motiver-skrive for soloinstrument
- etc.

Hver temablok defineres, så den kan angribes ud fra en række forskellige stilistiske og genremæssige udgangspunkter, som kan udmøntes forskellige former for holddannelser. På denne måde kan det tilstræbes, at komme de studerende i møde

Det bliver en central udfordring at designe otte temablokke (+ evt. yderligere en eller to, der udmøntes i projektugerne), så de afspejler faget mål og samtidig udgør en gennemtænkt progression.

4.1.4. *Projektmoduler med tematisk ramme*

- Hvert projektmodul fører frem til et produkt, som giver afløsning. Et produkt kan være en fremførelse, en indspilning, et partitur etc...
- Projektmodulerne afvikles inden for de givne tematiske rammer. Inden for disse kan det givne tema/temablok angribes ud fra en række forskellige stilistiske og genremæssige udgangspunkter, som kan udmøntes i forskellige former for holddannelser.
- Til hvert projektmodul er der knyttet skemalagt undervisning i skemaugemodulerne, der understøtter den faglighed, der knytter sig til temablokken. Fx kan man forestille sig en introduktion med teoretisk baggrund efterfulgt af arbejde i projektgrupper med vejleder.

Undervisningen kan forgå på vekslende holdstørrelser, fra forelæsninger ned til individuel vejledning. Holddannelserne kan foretages af underviserne eller ved at studerende med interessefællesskab går sammen på et hold eller i projektgrupper.

4.1.5. *Projektuger*

Temaet for af projektugerne kan enten knytte sig til et 5 ugers projektmodul eller ikke.

4.1.6. Pilotkørsel

AM og JS aftalte at undersøge mulighederne for at afprøve nogle af projekterne/temaerne i 10.2-11.1.

18.aug.2010

Anders Müller

4.2. Fagbeskrivelse - Udkast

Komposition/Arrangement/Produktion (KAP)

Noter 30/8/2010

I udviklingen af en selvstændig kunstnerisk identitet er arbejdet med at skabe et personligt musikalsk materiale et afgørende omdrejningspunkt.

Inden for fagområdet Komposition/Arrangement/Produktion fokuseres der på en lang række forskellige aspekter af at sammensætte og strukturere toner, klange, rytmer og tekster. Ikke blot for at frembringe nye kompositioner, men i lige så høj grad for at arrangere og producere dem samt at analysere, reflektere over, fortolke og diskutere egen og andres musik.

Undervisningen foregår i respekt for hver enkelt studerendes musikalske ståsted og med målsætningen om en frugtbar udvikling af den enkeltes kompositoriske potentiale. Den studerendes faglige udvikling inden for fagområdet ses endvidere i sammenhæng med den produkt- og projektorienterede praksis inden for fagområderne Kunstnerisk Virksomhed og Undervisningsvirksomhed.

Inden for komposition, arrangement og produktion arbejdes der inden for flg. overordnede emnefeltter:

- Melodik, harmonik og rytmik
- Form, struktur og disponering af musikalske forløb
- Flerstemmighed
- Instrumentation, klang og lyd
- Tekst og musik
- Metoder og strategier
- Indspilning
- Forskellige typer af for musikalske medier: digitale platforme, audio-indspilning, partitur
- Analyse af og refleksion over andres og egen musik

4.3. Arbejdsrapport

- til Center for Komposition og Sangskrivning
-

5. Personalseminaret, mandag den 16. august 2010

5.1. Formål med dagens arbejde

Formålet med dagens arbejde i centret er at skabe et godt grundlag for, at arbejdsgruppen for udvikling af fælles musikerbacheloruddannelse kan færdiggøre sit forslag til studieordning. Udgangspunktet for centrets arbejde er nedenstående forslag til fagbeskrivelse for faget Komposition/Arrangement/Produktion (KAP) som er identisk med det forslag, som vi sendte ud i sidste uge.

5.2. Hvad skal der produceres?

I skal, når dagen er omme, have produceret følgende:

- Kommentarer til indledningsteksten i forslaget til fagbeskrivelse, evt. med forslag til revideret tekst.
- Forslag til formuleringer om 'Indhold'
- Forslag til formuleringer om 'Undervisnings- og arbejdsformer'
- Forslag til modeller for afløsning

5.3. Centeransvarlig

Det er centeransvarlig – eller en suppleant for hende/ham -, som har ansvar for at rapportere resultaterne af jeres arbejde til arbejdsgruppen.

Resultaterne skrives ind i denne fil - i de nedenstående tekstfelter - og filen med kommentarer og forslag til formuleringer mailes til Claus og Henrik.

5.4. Forslag til dagsorden

1. *Scenarieøvelse (se nedenfor)*

2. *Diskussion af indledningsteksten i forslaget til fagbeskrivelse.*

Kommentarer og evt. forslag til justeret tekst skrives ind i kommentarfeltet i nedenstående forslag til fagbeskrivelse.

3. *Diskussion af, hvilket indhold faget skal have; hvad skal der foregå, hvad arbejdes der med i faget, på hvilke måder osv.?*

Forslag til formuleringer om indhold skrives ind i tekstfeltet i nedenstående forslag til fagbeskrivelse.

4. *Diskussion af, hvilke undervisnings- og arbejdsformer, der skal anvendes i faget.*

Forslag til formuleringer om undervisnings- og arbejdsformer skrives ind i tekstfeltet i nedenstående forslag til fagbeskrivelse.

5. *Diskussion af, hvordan de(t) faglige forløb afløses.*

Forslag til modeller for afløsning skrives ind i tekstfeltet i nedenstående forslag til fagbeskrivelse.

5.5. Scenarieøvelse

For at få skabt et godt afsæt for jeres arbejde med at videreudvikle fagbeskrivelsen, er det en god ide at forsøge at skabe et fælles billede for fremtiden for faget på den nye uddannelse.

Derfor foreslår jeg, at I gennemfører følgende scenarieøvelse (ca. 45 minutter):

I en fri dialog i gruppen giver alle deres bud på spørgsmålet:

Hvordan ser virkeligheden inden for faget helt konkret ud for første årgang (2011/2012); hvad foregår der, hvilke projekter laver de studerende, hvordan foregår det, hvad gør I som lærere osv.?

For at give retning i øvelsen, er det en god ide at tage udgangspunkt i nogle vilkår, som tilsammen kunne udgøre rammen om faget fremover.

Til denne øvelse er disse:

1. *Mål for læringsudbytte for faget (fra forslaget nedenfor):*

Ved afslutningen af undervisningen i Komposition, Arrangement, Produktion i 4. semester skal den studerende:

- besidde musikalske og faglige færdigheder inden for komposition, arrangement og produktion, der udvikler og understøtter den studerendes kunstneriske såvel som undervisningsmæssige profil;
- kunne vurdere kunstneriske og formidlingsmæssige udfordringer inden for fagområdet samt begrunde og vælge kvalificerede, kreative udtryk og løsninger;

- kunne anvende og relatere viden om det omgivende musiklivs vilkår i forhold til egen, professionel praksis.
- have viden om musikalske elementer, strukturer og sammenhænge inden for komposition, arrangement og produktion;
- kunne håndtere komplekse og udviklingsorienterede situationer i uddannelses - eller arbejds-sammenhænge;
- selvstændigt kunne indgå i faglige og tværfaglige samarbejder og netværk med en professionel tilgang;
- kunne identificere egne læringsbehov og selvstændigt kunne tilegne sig ny viden og færdigheder.

2. *Antal studerende*

- 30 studerende starter på den nye 1. årgang i august 2011

3. *Den studerendes arbejdstid i faget*

- 5 ECTS, svarende til ca. 135 arbejdstimer på første år

4. *Logistiske rammer for faget pr. år, jf. vedlagte logistikplan*

- 1 projektuge
  - Et ugentligt skemaslot på 2 lektioner i skemaugemodulerne (der er fire skemaugemoduler á fem uger pr. år)
-

5.6. Forslag til fagbeskrivelse

Forslag til fagbeskrivelse for Komposition/Arrangement/Produktion – med tekstfelter

Udviklingen af en selvstændig kunstnerisk profil er tæt knyttet til en forventning om, at den skabende og udøvende musiker er i stand til at skabe sit eget musikalske materiale.

Inden for fagområdet Komposition/Arrangement/Produktion fokuseres der på at udvikle den studerendes færdigheder og viden inden for det at skabe musik som komponist, arrangør og ved at producere musik.

Den studerendes faglige udvikling inden for fagområdet ses i tæt sammenhæng med forløbene inden for fagområderne Kunstnerisk Virksomhed og Undervisningsvirksomhed, hvor den produkt- og projektorienterede praksis udgør en vigtig drivkraft.

KOMMENTARER:

Vi ønsker følgende tekst i stedet for ovenstående:

I udviklingen af en selvstændig kunstnerisk identitet er arbejdet med at skabe et personligt musikalsk materiale et afgørende omdrejningspunkt.

Inden for fagområdet Komposition/Arrangement/Produktion fokuseres der på en lang række forskellige aspekter af at sætte toner, klange og rytmer sammen, ikke blot for at frembringe nye kompositioner, men i lige så høj grad for at arrangere og producere dem samt at analysere, reflektere over, fortolke og diskutere egen og andres musik.

Undervisningen foregår i respekt for hver enkelt studerendes musikalske ståsted og med målsætningen om en frugtbar udvikling af den enkeltes kompositoriske potentiale. Den studerendes faglige udvikling inden for fagområdet ses endvidere i tæt sammenhæng med den produkt- og projektorienterede praksis inden for fagområderne Kunstnerisk Virksomhed og Undervisningsvirksomhed.

Mål for læringsudbytte

Ved afslutningen af undervisningen i Komposition, Arrangement, Produktion i 4. semester skal den studerende:

- besidde musikalske og faglige færdigheder inden for komposition, arrangement og produktion, der udvikler og understøtter den studerendes kunstneriske såvel som undervisningsmæssige profil;
- kunne vurdere kunstneriske og formidlingsmæssige udfordringer inden for fagområdet samt begrunde og vælge kvalificerede, kreative udtryk og løsninger;
- kunne anvende og relatere viden om det omgivende musiklivs vilkår i forhold til egen, professionel praksis.
- have viden om musikalske elementer, strukturer og sammenhænge inden for komposition, arrangement og produktion;
- kunne håndtere komplekse og udviklingsorienterede situationer i uddannelses- eller arbejds-sammenhænge;
- selvstændigt kunne indgå i faglige og tværfaglige samarbejder og netværk med en professionel tilgang;
- kunne identificere egne læringsbehov og selvstændigt kunne tilegne sig ny viden og færdigheder.

Indhold

FORSLAG TIL FORMULERINGER:

Vedrørende Mål for læringsudbytte:

Vi ønsker flg. rækkefølge:

1. besidde...profil erstattes med identitet
2. have viden ....
3. kunne vurdere ...
4. kunne anvende....
- 5.kunne identificere ....

- de to resterende *bullets* har vi svært ved at se koblet sammen en undervisningspraksis - hvordan undervises der i det, hvordan kan det måles ved bedømmelsen/afløsningen?

Vedrørende Indhold:

Inden for komposition, arrangement og produktion arbejdes der inden for flg. overordnede emnefeltter:

Former og strukturer inden for melodik, harmonik og rytmik

Disponering af musikalske forløb

Forskellige former for flerstemmighed

Instrumentation, klang og lyd

Kombinationer af musik og tekst

Metoder og strategier

Indspilning

Forskellige typer af for musikalske medier: digitale platforme, audio-indspilning, partitur

Analyse af og refleksion over andres og egen musik.

ECTS

1. sem.

2,5

2. sem.

2,5

3. sem.

2,5

4. sem.

2,5

ECTS i alt

10

Undervisnings- og arbejdsformer

FORSLAG TIL FORMULERINGER:

Projektmoduler med tilhørende skemalagt undervisning ud fra overordnede faglige temaer

Undervisning på vekslende holdstørrelser, fra forelæsninger ned til individuel vejledning

Bedømmelse

Afløsning.

Afløsning for de enkelte faglige forløb sker i henhold til på forhånd fastsatte kriterier, som angives i gældende lektionsplan.

FORSLAG TIL FORMULERINGER:

Afløsning for de enkelte projektmoduler sker i henhold til på forhånd fastsatte kriterier, tilpasset de forskellige kursusmoduler - angives i gældende lektionsplan.

Tidsmæssig placering

1. – 4. semester

6. Plan for Kompositionsprojekt uge 50, 2012 – 1.årgang BMus

6.1. Deltagere

1.årgang³⁰ BMus = 25 studerende

6.2. Projektgruppen

Projektansvarlig: Anders Müller

Undervisere: Anders Müller; Jørgen Emborg; Jacob Anderskov

Administrativ kontaktperson: Ditte Mikkelsen

6.2.1. *Forberedelse til turneprojektet uge 14-15*

Kompositionsvirksomheden kan sigte mod at have relevans i forhold til turneprojektet 13.1, uge 14-15, men det er ikke et krav. Dette udmeldes ved introduktionen – undervejs kan dette sigte evt. have relevans, men det er ikke styrende for processen.

6.3. Indhold

6.3.1. *Mål*

- at opbygge og styrke den studerendes umiddelbare kreativitet i arbejdet med komposition inden for en tematisk ramme samt formidling af kompositionen for en mindre besætning af musikere og/eller sangere inden for en kort frist.
- Udarbejdelse af kompositioner/sange inden for given ramme (tema/dogme) med en kort tidsfrist
- Indstudering af deltagernes kompositioner med andre studerende i mindre grupper (hele eller dele af gruppen, gerne inkl. komponisten)
- Evaluering, feedback

6.3.2. *Rammer for kompositionerne*

- Der skal komponeres et nyt nummer hver dag (ma-on) af en varighed på ca.1-4 minutter. Kompositionerne skal overholde de givne temaer/dogmer.
- Præsentationsformat: Frit! Fx partitur, lead-sheet, akkordoversigter, gehørsindstudering eller andet. Laptop kan evt. bruges som redskab i kompositions- og indstuderingsprocessen. men ikke under fremlæggelsen, da det er en del af projektets udfordring at formidle sin kompositoriske ide til et ensemble, bestående af levende musikere.
- Kompositionerne spilles valgfrit af hele holdet eller dele af det (Der skal dog medvirke mindst en musiker/sanger udover komponisten).
- Kompositionerne skal være reproducerbare - dvs. de kan ikke være improvisationer (men kompositionerne kan godt indeholde improvisation).
- Kompositionerne nedskrives og/eller indspilles (Zoom el.lign.) mhp. dokumentation (bl.a. for aktiv deltagelse).
- Kompositionerne kan evt. tænkes brugt i forb. m. turneprojektet uge 14-15.

Rammerne (dog ikke selve temaerne/dogmerne, der udmeldes separat) meddeles de studerende i KLAR, KORT form: Et enkelt A4-ark med stor skrift, som læses op 1. dag. Eventuelle (forhåbentligt få) spørgsmål besvares i forbindelse hermed.

---

³⁰ Ved afholdelsen af det første kompositionsprojekt uge 6 i 2012 deltog endvidere de 6 studerene fra Sangskrivningslinjen (S), i hht. en af intentionerne i kompositionsprojektet ide: At skabe samarbejde og kompositorisk produktivitet på tværs af uddannelserne. Det var af logistiske årsager ikke muligt for S-studerende at deltage i kompositionsprojekt uge 50 i 2012.

Rammer for kompositionerne

- Der skal komponeres et nyt nummer hver dag af en varighed på ca.1-4 minutter. Kompositionerne skal overholde de temaer/dogmer, som den enkelte underviser udmelder.
- Præsentationsformat: Frit! Fx lead-sheet, partitur, akkordoversigter, gehørsindstudering eller andet (fx laptop¹) – eller kombinationer af ovenstående.
- Kompositionerne spilles valgfrit af hele holdet eller dele af det (Der skal dog medvirke mindst én musiker/sanger udover komponisten).
- Kompositionerne skal være reproducerbare - dvs. de kan ikke være improvisationer (men kompositionerne kan godt indeholde improvisation).
- Kompositionerne nedskrives og/eller indspilles (Zoom el.lign.) mhp. dokumentation (bl.a. for aktiv deltagelse).
- Kompositionerne kan evt. tænkes brugt i forb. m. turneprojektet uge 14-15.

¹ Laptop: Kan frit bruges som redskab i kompositions- og indstuderingsprocessen. Kan ikke bruges under fremlæggelsen, da det er en del af projektets udfordring at formidle sin kompositoriske ide til et ensemble, bestående af levende musikere.

Figur 19. Rammerne for kompositionerne i kompositionsprojektet, uge 50, 2012

6.4. Arbejdsform

- Procesorienteret arbejde i mindre grupper i hht. Plan (se 6.5.2. *Plan* neden for), hvor alle studerende på skift indstuderer deres egne kompositioner.
- Fremlæggelser med feedback, diskussion og evaluering

- Der skal mandag-tirsdag-onsdag arbejdes udover den skemalagte tid med en ny komposition til næste dag.

6.4.1. *Fremmøde og dokumentation*

- Der er mødepligt + krav om aktiv deltagelse, i form af medbringelse af mindst tre kompositioner
- Kompositionerne nedskrives og/eller indspilles om muligt (Zoom el.lign.). Det er de studerendes ansvar at sørge for lydoptagelsen.

6.5. Logistik

6.5.1. *Holddeling - lærerkræfter*

Der dannes 6 hold a ca.4 studerende. Deltagere fordeles på forskellige hold mhp. en jævn fordeling af vokalister, bas- melodi- og akkordinstrumenter samt trommer. Andre kriterier for holddeling: Øvrigt kendskab til den enkelte studerende; biinstrumenter.

Hver af de 3 lærere tildeles to grupper, som vejledes både enkeltvis og samlet igennem hele projektets forløb.

6.5.2. *Plan*

Ma: 10-11: Intromøde - præsentation af lærere, koncept og rammer.

11-12: Hver lærer samler sine to tilknyttede hold og udmelder tema/dogme for næste døgns kompositionsarbejde; læreren fremlægger i den forbindelse relevante metoder og indfaldsvinkler til komposition. På de enkelte hold kortlægges mulighederne for instrumentation, incl. biinstrumenter.

Ti-on: 10.00-12: Indstudering af kompositioner på hvert af de 6 hold. De studerende fungerer på skift som komponist og indstuderer sin komposition under supervision af underviseren, der deler sin indsats mellem 2 hold.

12.30-14.30: Læreren samler sine to hold, som fremlægger kompositionerne for hinanden og giver feedback. Læreren præsenterer temaet/dogmet for det følgende døgn og fremlægger i den forbindelse relevante metoder og indfaldsvinkler.

To: 10-12: Indstudering af kompositioner på hvert af de 6 hold.

12.30-14.30: Fremlæggelse, feedback, udvælgelse af 1-2 kompositioner fra hvert hold til fremlæggelse fredag

Fre: 10-11.30: Indstudering af udvalgte kompositioner hvert af de 6 hold. 11.30-12: Opstilling og klargørelse i lokale A118 (som kan rumme alle).

12.30-13.50: Fremlæggelse for alle deltagere af udvalgte kompositioner. Der udvælges 1-2 kompositioner tilsammen max 6 min fra hver af de 6 hold (det betyder max 36 min. effektiv spilletid), som afvikles i løbet af 80 min.

14-14.50: Evaluering af hele forløbet. Der evalueres separat i de tre lærergrupper.

Projektansvarlig samler op på de tre evalueringer efterfølgende.

6.5.3. *Arbejde på egen hånd*

Lokalerne er reserverede indtil kl.17. Det betyder, at et hold kan aftale at øve videre, eller holddeltagere kan aftale at arbejde i lokalet, resten af eftermiddagen.

Er der behov derudover må den enkelte booke lokaler selv – i U- eller Ø-bygningen.

6.6. Tematik / Dogmer

Der udmeldes et nyt tema/dogme hver dag, som der arbejdes med det næste døgn.

Hver underviser udmelder temaer/dogmer efter eget valg.

6.6.1. *Anvendelse af tema/dogme*

Underviserne kan frit vælge de temaer/dogmer, de finder passende. Det kan evt. være en fordel, at betydningen/tolkningen af temaet skal kunne forbindes direkte til konkrete, musikalske elementer.

Endvidere kan det være en fordel, at temaet/dogmet kan tolkes på flere måder. Et par eksempler:

Dogmet *Sol* kunne tolkes: 1) fikseret centrum (fx tonalt centrum), hvorm andre elementer bevæger sig; 2) varme klange; 3) tonen g (sol på italiensk) etc...

Dogmet *Udkant* kunne tolkes: udkant af musikalsk område, fx register; udkanten af det musikalske materiale, fx støjlyde; følelsen af at være udstødt etc ...

6.6.2. *Sammensatte ord/begreber*

Sort sol: stæreflok, dvs. tæt ophobning af elementer; + anvendelse ordet **Sol** : se oven for;

Andre eksempler: *Vintertid*; etc...

6.6.3. *Forslag til dogmer/temaer*

En lille brainstorm frembragte en lille række forslag:

Tid / Sorg /Lys /Sol /Regn / Sort sol / Udkant / TV-avis jingle / Perpetuum mobile / Motiv – 3-4 toner (som minimum brugt en gang) / Aktie-diagram over Vesta-aktien / Toneart-matrix / Komponere inden for en oktav / Grafisk repræsentation: Fx tegning / Tekst /digt – Systemdigt etc. etc.

6.6.4. *Strategi*

Ovenstående udgør den initierende proces – når man først er i gang kan man vælge enten blot at komponere løs eller hele vejen igennem lade temaet/dogmet styre processen.

Appendiks 2

I projektførøbet er projektet ide og foreløbige status endvidere blevet fremlagt ved Symposium #2 og #3, afholdt af ULU (Udvikling af læringsmiljøer og undervisningsformer for rytmisk musik) hhv. 1.3.2013 og d.1.11.2013.

1. PP-slides fra præsentationen på RMC d.1.11.2013.

Komposition som undervisningsområde på RMC

- Projektet gennemføres af underviserne på RMC i faget "KAP" (Komposition, Arrangement og Produktion)
- Jacob Anderskov
- Jesper Sveidahl
- Anders Müller

2

Projektets ide og sigte

- At redegøre for den undervisningsmæssige strategi og praksis inden for undervisning i komposition på RMC 2011-2013
- at opsamle viden og erfaringer om læring og undervisning inden for feltet.

3

- opfølgelse

- Videreføres i et projekt, der søger at kortlægge den UV i komposition, der eksisterer på konservatorier, musik-, høj- og efterskoler + MGK
- Formål: at indsamle erfaringer og metoder for at dem og inspirere hinanden

4

Projektets hovedspørgsmål

- Hvorledes kan man praktisere undervisning i komposition inden for de på RMC givne logistiske og resurse-mæssige rammer?
- Hvordan planlægges undervisningsforløbet og hvad er indholdet?
- Hvordan prioriteres og formidles forskellige faglige områder?
- Hvordan håndteres forskelle i de studerendes faglige og genremæssige ståsted? – forskelle, som løbende bliver større og større

5

6

Lad os se på, hvilke svar på de rejste spørgsmål, der toner frem

Hvorledes praktiseres undervisningen i komposition på RMC?

- De givne logistiske og resurse-mæssige rammer er:
- 1) KAP:
  - De studerende følger holdundervisning (8-10 studerende pr. hold) på 2 timer ugentligt på 1. og 2. år i to skemalagte 5 ugers-moduler pr semester
- 2) Projektuge
  - På 1. år afholdes en projektuge med komposition som overskrift.

7

8

Hvad er indholdet?

8 faglige kerneområder – som holdes fri for genre- og stilparametre:

- Analyse og refleksion
- Instrumentation/klang
- Polyfoni
- Linjer og flader
- Stiløvelser
- Arrangement
- Valgmoduler
- KAP-fagligheden i faget KV

9

Fordeling af faglige kerneområder i den logistiske ramme

Skoleår: 1112					Skoleår: 1213				
Modul nr.	1	2	3	4	Modul nr.	5	6	7	8
1. Årg.	Analise	Instrumentation/klang	Polyfoni	Linjer og flader	Analise	Instrumentation/klang	Polyfoni	Linjer og flader	Analise
2. Årg.	Analise	Instrumentation/klang	Polyfoni	Linjer og flader	1. Årg.	Analise	Instrumentation/klang	Polyfoni	Linjer og flader

Skoleår: 1314					Skoleår: 1415				
Modul nr.	1	2	3	4	Modul nr.	5	6	7	8
1. Årg.	Analise	Instrumentation/klang	Polyfoni	Linjer og flader	2. Årg.	Analise	Instrumentation/klang	Polyfoni	Linjer og flader
2. Årg.	2. Årg.	Analise	Instrumentation/klang	Polyfoni	1. Årg.	Analise	Instrumentation/klang	Polyfoni	Linjer og flader

10

Hvordan prioriteres og formidles forskellige faglige områder?

Tilrettelæggelsen har 3 omdrejningspunkter:

- De faglige kerneområder
- Didaktik og metode i modulerne – tilpasset det faglige fokus for det enkelte modul
- Holddeling – tilpasset det didaktiske behov i det enkelte modul

11

Det faglige input

- Til hvert modul hører en faglighed, der doceres, så det passer til:
- modulets faglige krav
- progressionen i modulet
- de studerende på holdet

12

Hvordan håndteres forskelle i de studerendes faglige og genremæssige ståsted? – forskelle, som løbende bliver større og større

- Overordnet forudsætning (fra studieordningen):
- ”Undervisningen foregår i respekt for hver enkelt studerendes musikalske ståsted og med målsætningen om en frugtbar udvikling af den enkeltes kompositoriske potentiale”.

13

Arbejdsformer

- Der arbejdes med kompositionsopgaver, der er formuleret, så de kan løses med mange forskellige typer af forudsætninger
- En vigtig arbejdsform er, at kompositionerne medbringes og indstudies på holdet
- Herved skabes et rum for, at de studerende kan lære af hinanden

14

Noder

- *Arbejde med noder*; formål: at musikken skal spilles af andre musikere
  - Arbejder på sit instrument og nedskriver på noder;
  - Arbejder direkte i et nodeprogram
- *Arbejde uden noder*
  - Arbejder på sit instrument og bruger computer som ”flerspors båndoptager”
  - Arbejder i Garageband, Logic, Protools

15

Læringsrum - holddeling

- Det specialiserede læringsrum - de studerende arbejder her på samme måde og får dermed perspektiveret og styrket deres kompetencer
- Det udviklende læringsrum - de studerende møder andre måder at arbejde på som motivationsfaktor for tilegnelsen af nye færdigheder

16

Projektuge (1. årgang inkl. S-linjen)

Mål:

- at opbygge og styrke den studerendes umiddelbare kreativitet i arbejdet med komposition inden for tematiske rammer samt på kort tid at frembringe en vis kompositorisk kvantitet
- endvidere at arbejde med formidling af kompositionerne for en mindre besætning af musikere og/eller sangere inden for en kort frist.

17

Indhold

- Udarbejdelse af tre kompositioner/sange fra dag til dag inden for given ramme (tema/dogme)
- Indstudering af kompositionerne med andre studerende på mindre hold
- Fremlæggelse, evaluering, feedback

18

Tegning til en konklusion

- Den genre- og stilløse tilgang fungerer
- Indstudering/fremlæggelse af kompositionerne i sammenspilsformat skaber et frugtbart læringsrum
- En udfordring at få tyngde i formidlingen af det faglige input

19

Formidling

- Projektrapport nærmer sig stærkt færdiggørelse – bliver tilgængelig på RMC-hjemmesiden – som øvrige FoU-projekter
- Fremlæggelse på FoU-symposium
- invitation af interesserede fra eksterne institutioner (DKDM, MGK, Musikskoler, Højskoler o.lign.).
- Evt. andet

20

Bilag

1. Fagbeskrivelser i studieordninger

1.1. Fagbeskrivelse for Arrangement (ARR) - Studieordningen 2004-08

STUDIEORDNING FOR BACHELORUDDANNELSEN I MUSIK MUSIKLÆRER, RYTMISK (ML) RYTMISK MUSIKKONSERVATORIUM, LEO MATHISENS VEJ 1, HOLMEN, 1437 København K	BA-ML BA-M
6/12-2004	

Fagbeskrivelse BA i musik (musiklærer, rytmisk) (musiker, rytmisk)

Fag: Arrangement (ARR)

Mål

Ved afslutningen af undervisningen i arrangement efter 4. semester skal den studerende på grundlæggende niveau

- have kendskab til og besidde færdigheder inden for forskellige relevante homofone og polyfone satstyper samt inden for arrangement for rytmegruppe
- have kendskab til notation, omfang og klanglige egenskaber for de væsentligste instrumenter i den rytmiske musik samt besidde færdigheder inden for notation af transponerende og ikke transponerende instrumenter i stemmer og partitur
- have erfaring med udarbejdelse af arrangementer for mindre besætninger i partiturform
- have indsigt i formdannende elementer i arrangementsmæssige forløb
- have kendskab til fagets didaktik og metode

Indhold

Inden for et bredt udsnit af rytmisk musik arbejdes der med følgende områder:

- lige- og parallelbevægelse i 2-4 stemmer
- harmonisk betinget stemmeføring
- 2-3 selvstændige stemmers udformning og indbyrdes relationer
- arrangement for rytmegruppe
- instrumentation: notation, omfang og klanglige egenskaber
- notation af partiturer og transponerende stemmer
- form og struktur i musikalske forløb

ECTS

3. sem	4
4. sem	4
ECTS ialt	8

Undervisnings- og arbejdsformer

- Holdundervisning med lærer
- Forberedelse
- Hjemmeopgaver

Eksamen

Afsluttende bachelorprøve ultimo 4. semester.

Tidsmæssig placering

3. – 4. semester.

Forudsætninger for deltagelse

Ingen.

6/12-2004	STUDIEORDNING FOR BACHELORUDDANNELSEN I MUSIK MUSIKLÆRER, RYTMISK (ML) RYTMISK MUSIKKONSERVATORIUM, LEO MATHISENS VEJ 1, HOLMEN, 1437 København K	BA-ML BA-M
-----------	---	-----------------------------

Prøvebeskrivelse:

Indhold

Der prøves i tilstillede opgaver indenfor:

- Homofon sats:
  - Harmonisk betinget stemmeføring
  - Ligebevægelse, herunder parallelbevægelse
- Polyfon sats:
  - Harmonisk og lineært betinget stemmeføring af 2 – 3 selvstændige stemmer
- Arrangement for rytmegruppe
- Elementær instrumentation: omfang og registre for de anvendte instrumenter
- Notation af ikke transponeret partitur samt udskrivning af transponerede stemmer

Varighed

4 timer.

Bedømmelse

Der gives een karakter efter 13-skalaen.

Censorpanel

Intern fagcensor, lærer.

Tilrettelæggelse

Individuel skriftlig prøve under klausur.

Der udleveres et opgaveark indeholdende en række specifikke delopgaver der tilsammen – når opgaverne er løst - udgør et helt og afgrænset arrangement.

Der stilles klaver til rådighed. Eget instrument samt øvrige hjælpemidler må medbringes, dog undtaget mobiltelefon og computer.

1.2. Fagbeskrivelse for Komposition – Arrangement (KOMP/ARR) - studieordningen 2008-11

Rytmask Musikkonservatorium (RMC) STUDIEORDNING FOR BACHELORUDDANNELSEN I MUSIK (MUSIKLÆRER, RYTMISK)	BA-ML <small>10/2/11 2008</small>
<small>6/12 2004</small>	

Fagbeskrivelse: Komposition - Arrangement (KOMP-ARR)

Mål

Ved afslutningen af undervisningen i arrangement efter 4. semester skal den studerende på grundlæggende niveau

- besidde færdigheder inden for komposition og arrangement for mindre ensembler, herunder være i stand til at reflektere over og foretage en selvstændig udformning af et musikalsk materiale;
- besidde færdigheder i og have erfaring med at anvende og udføre forskellige relevante satstyper i kompositioner og arrangementer;
- besidde færdigheder i og have erfaring med at realisere kompositioner og arrangementer i partitur og stemmer;
- have kendskab til relevante instrumenter og vokale stemmer, deres omfang, anvendelse og klanglige egenskaber;
- have kendskab til fagets didaktik og metode.

Indhold

Inden for et bredt udsnit af rytmisk musik arbejdes der med følgende områder:

- Komposition og arrangement for forskellige mindre ensembler
- Formning, bearbejdelse og udvikling af musikalske elementer og materialer
- Forskellige relevante homofone og polyfone satstyper
- Form og struktur i musikalske forløb
- Notation af partiturer og transponerende stemmer
- Instrumentation: omfang, anvendelse og klanglige egenskaber
- Gennemspilning og evaluering af egne kompositioner og arrangementer

ECTS

3. sem	4
4. sem	4
ECTS i alt	8

Undervisnings- og arbejdsformer

- Holdundervisning med lærer
- Forberedelse
- Hjemmeopgaver

Prøve

Afsluttende bachelorprøve ultimo 4. semester.

Tidsmæssig placering

3. – 4. semester.

Forudsætninger for deltagelse

Ingen.

1.3. Fagbeskrivelse for Komposition/Arrangement/Produktion (KAP) - Studieordningen fra 2011

Rytmisk Musikkonservatorium (RMC) STUDIEORDNING FOR BACHELORUDDANNELSEN I MUSIK (MUSIKER, RYTMISK)	BMus-M
---	---------------

Fagbeskrivelse: Komposition/Arrangement/Produktion (KAP)

I udviklingen af en selvstændig kunstnerisk profil er arbejdet med at skabe et personligt musikalsk materiale et afgørende omdrejningspunkt.

Inden for faget Komposition/Arrangement/Produktion fokuseres der på en lang række forskellige aspekter af at sammensætte og strukturere toner, klange, rytmer, lyde og tekster. Ikke blot for at frembringe nye kompositioner, men i lige så høj grad for at arrangere og producere dem samt at analysere, reflektere over, fortolke og diskutere egen og andres musik.

Undervisningen foregår i respekt for hver enkelt studerendes musikalske ståsted og med målsætningen om en frugtbar udvikling af den enkeltes kompositoriske potentiale. Den studerendes faglige udvikling inden for faget ses endvidere i sammenhæng med den produkt- og projektorienterede praksis inden for fagene Kunstnerisk Virksomhed og Undervisningsvirksomhed.

Mål for læringsudbytte

Ved afslutningen af undervisningen i Komposition, Arrangement, Produktion i 4. semester skal den studerende:

- besidde musikalske og faglige færdigheder inden for komposition, arrangement og produktion, der udvikler og understøtter den studerendes kunstneriske såvel som undervisningsmæssige profil;
- have viden om musikalske elementer, strukturer og sammenhænge inden for komposition, arrangement og produktion;
- kunne vurdere kunstneriske og formidlingsmæssige udfordringer inden for faget samt begrunde og vælge kvalificerede, kreative udtryk og løsninger;
- kunne anvende og relatere viden om aktuelle kulturelle strømninger og musiklivets vilkår i forhold til egen, professionel praksis.
- kunne identificere egne læringsbehov og selvstændigt kunne tilegne sig ny viden og færdigheder.

Indhold

Inden for komposition, arrangement og produktion arbejdes der inden for flg. overordnede emnefeltter:

- Melodik, harmonik og rytmik
- Instrumentation, klang og lyd
- Form, struktur og disponering af musikalske forløb
- Metoder og strategier
- Analyse og refleksion
- Forskellige typer af for musikalske medier: digitale platforme, audio-indspilning, partitur

Undervisningen tilrettelægges som projektmoduler inden for udmeldte faglige temaer med tilknyttet skemalagt undervisning.

ECTS

1. sem.	2½
2. sem.	2½
3. sem.	2½
4. sem.	2½
ECTS i alt	10

2. Inverno

Inverno

Anders Müller

♩ = 100
C#m(b6)

mp
Ped. $\wedge$ sim.

5 C#m(b6) F#m(b6)

10 Bm⁶ C#m(b6) D Δ ⁹(#5) G# lokr. G#7(b9) mf

15 C#7sus C#7 F# lokr. F#7(b9) B7sus B7 D# lokr. D#7(b9) G#⁹sus G#⁹ p

20 C#m(b6) ^{8va} F#m(b6)

25 Bm⁶ C#m(b6) D Δ ⁹(#5) G# lokr. G#7(b9) mf

30 C#7sus C#7 F# lokr. F#7(b9) B7sus B7 D# lokr. D#7(b9) G#9sus

35 G#9 D#Δ⁹ A♭add9/C G♭Δ⁹/B♭ D♭add9/A♭ G♭add9 D♭add9/F E♭m7 AΔ¹³(#11)

40 D#Δ⁹ A♭add9/C G♭Δ⁹/B♭ D♭add9/A♭ G♭add9 D♭add9/F F#m(b6)

44 G#9sus C#m(b6) 8va

49 F#m(b6) Bm6 C#m(b6) DΔ⁹(#5)

54 G# lokr. G#7(b9) C#7sus C#7 F# lokr. F#7(b9) B7sus B7 D# lokr. D#7(b9)

59 G#9sus C#m(b6) dim.

3. Ud langs stranden

Ud langs stranden

Musik og tekst
Jesper Sveidahl

Melodi

Komp

A

An- der ind og ud

Gm E^bma^{7(#11)} Gm

stræk- ker op ta- ler ud'n om kig- ger

E^bma^{7(#11)} B^b add⁹ Dm E^bma^{7(#11)}

ind ser væk hol- der op med at

Gm E^bma^{7(#11)} Gm E^bma^{7(#11)} B^b add⁹ Dm

B

se dig med at rør dig la- der ta- ren vas- ke mi- ne

E^bma^{7(#11)} E^bma^{7(#11)} Gm Dm E^bma^{7(#11)}

kin- der Jeg vil se dig jeg vil rør dig Ven- de

B^b F E^bma^{7(#11)} Gm E^bma^{7(#11)} Gm

om og lø- be ud langs stran- den

Dm E^bma^{7(#11)} B^b F

hjem

Gm E^bma^{7(#11)} Gm E^bma^{7(#11)}